

870 5

VOORLOPIG VERSLAG

Algemene beschouwingen

§ 1. Zeer vele leden waardeerden de indiening van het ontwerp — al hadden zij tegen onderdelen overwegende bezwaren —, omdat het althans een eerste schrede betekent op de blijkbaar moeizame weg, die moet leiden tot sanering van het assurantiebemiddelingswezen. Een wet als de onderhavige in zake ordening in de assurantiebemiddeling moet in haar gevolgen werken in de richting, dat:

a. de verzekeringnemers en aspirant-verzekeringnemers worden voorgelicht door vakkundige, betrouwbare personen, die niet alleen op de juiste wijze adviseren bij het tot stand komen van verzekeringsovereenkomsten, maar die ook in het belang der verzekeringnemers gedurende het bestaan dier overeenkomsten diligent blijven;

b. de verzekeraars en hun maatschappijen alleen die voorstellen tot verzekering bereiken, waarvan de soliditeit zowel wat betreft de te verzekeren personen als de te verzekeren objecten in orde is en zij voor hun buitendienst de medewerking verkrijgen van alleszins betrouwbare en bekwame tussenpersonen;

c. het beroep van assurantiebemiddelaar wordt beschermd tegen allerlei onfaire concurrentie en de rechtspositie der bemiddelaars afdoende wordt geregeld, zodat de beunhazerij op dit gebied een einde neemt.

Het is van algemene bekendheid, aldus deze leden, dat in het verzekeringsbedrijf door de overgrote concurrentie misstanden voorkomen, die leiden tot een opvoering van de kosten, welke uiteindelijk in de vorm van hoge (hogere) premieën door de verzekeringnemers moeten worden opgebracht. Hier mag intussen niet worden gegeneraliseerd; bij het levensverzekeringsbedrijf b.v. blijft de hoeveelheid arbeidskracht, die, maatschappelijk gesproken, wordt verspild, binnen redelijke grenzen, doch bij het schadeverzekeringsbedrijf is het z.g. „uitspannen” — oversluiten van reeds bij anderen ondergebrachte risico's — veel meer gebruikelijk.

Naar de mening van vele leden zijn de onbevredigende toestanden op het gebied van de assurantiebemiddeling tot op zekere hoogte niet meer dan de gevolgen (symptomen) van de gebrekkige organisatie van het verzekeringsbedrijf in het algemeen en van de schadeverzekering in het bijzonder, omdat daar meermalen chaotische toestanden voorkomen. Nu met name deze tak van verzekering er uit eigen kracht niet in geslaagd is orde op zaken te stellen, rees voor de hier aan het woord zijnde leden de vraag of hier niet een taak voor de Overheid ligt. Op zijn minst, zo betoogden zij, ware te overwegen, ook het schadeverzekeringsbedrijf onder het toezicht van de Verzekeringkamer te stellen.

Voorts is de wel zeer onrustbarende verspilling van arbeidskracht, die in sommige delen van het verzekeringsbedrijf vastgesteld kan worden, een sterk argument voor de stelling, dat het algemeen belang op het ogenblik een socialisatie, of althans een sterke concentratie, onder toezicht der Overheid, van deze bedrijfstak, of althans zeker van het chaotische schadeverzekeringsbedrijf, zou vereisen. De leden hier aan het woord wilden dit slechts in het algemeen stellen, omdat het vraagstuk als zodanig het kader van dit ontwerp verre te buiten gaat; wel bestond er huns inziens alle aanleiding deze materie op korte termijn in studie te nemen. Gaarne zouden zij van de Regering vernemen of deze daartoe bereid is.

Vele andere leden waren van oordeel, dat euvelen, als hier bedoeld, primair langs de weg der bedrijfsorganisatie dienen te worden bestreden.

§ 2. Volgens vele leden draagt het hier aangeboden voorstel wel in ver gaande mate een ambtelijk karakter. Bij hen was de vraag gerezen of in het huidige stadium der ontwikkeling van de wetgeving met betrekking tot de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie een ordening van de verhoudingen in deze bedrijfstak op

de voorgestelde wijze moet worden tot stand gebracht. Zij waren, gezien de zeer grote controversen, welke intern in deze bedrijfstak bestaan en waaromtrent men het in eigen kring tot heden toe nog niet eens kon worden, geneigd aan de totstandkoming dezer wetsvoordracht mede te werken, mits de ambtelijke inmenging binnen zekere grenzen blijft en te zijner tijd aansluiting wordt gezocht aan de tot stand te brengen wet op de bedrijfsorganisatie (873).

Vele andere leden waren van oordeel, dat regeling van deze materie behoort te wachten tot ten aanzien van het bedrijfsleven de artikelen 80 en 152 tot en met 154 van de Grondwet toepassing hebben gevonden. De Overheidsinmenging in dit voorstel ging hun voorts veel te ver; zij stelden zich voor daarop bij de bespreking der artikelen nader terug te komen.

§ 3. Algemeen achtte men de wijze, waarop deze materie onder de verantwoordelijkheid van twee Ministers zal komen te vallen, onbevredigend en ongemotiveerd. Niet duidelijk is voorts, waarom in het ene geval de Minister van Financiën alleen, in een ander geval de Minister van Financiën met medewerking van de Minister van Economische Zaken, in een derde geval de Minister van Economische Zaken alleen, in een vierde geval de Minister van Economische Zaken te zamen met zijn ambtgenoot van Financiën uitvoerige regelingen moet treffen of beslissingen nemen; nog daargelaten, dat er nu eens „overleg” nodig is, dan weer „overeenstemming” wordt verlangd. De oplossing, deze aangelegenheden via twee Departementen te laten lopen, moet onvermijdelijk leiden tot verspilling van ambtelijke tijd en tot vertraging in de uitvoering der wet. Aangezien deze zuiver bedrijfsorganisatorische materie bezaaierlijk tot de competentie kan worden gerekend van de Minister van Financiën — al zou deze ook in de toekomst met de zorg voor het verzekeringswezen belast blijven —, ware de uitvoering bij uitsluiting aan de Minister van Economische Zaken op te dragen.

§ 4. Naar de mening van zeer vele leden wekt de toelichting de indruk, dat het compromis, als hoedanig het wetsontwerp wordt betiteld, is tot stand gekomen na overleg met en met instemming van de verschillende groepen van belanghebbenden. Zij betreunden te moeten constateren, dat deze suggestie niet in overeenstemming schijnt met de werkelijkheid. Verschillende organisaties van belanghebbenden beklagen zich er in adressen aan de Kamer over, dat zij van te voren niet voldoende zijn gehoord. De gevolgen van dit verzuim zijn niet uitgebleven, aangezien de voorgestelde regeling van verschillende onderdelen dientengevolge onvoldoende rekening houdt met de feitelijke verhoudingen, die zich in bepaalde sectoren van de bedrijfstak voordoen.

Overigens hadden deze leden principieel bezwaar tegen de gedachte, dat een wettelijke regeling, nodig geworden, doordat zich op een bepaald gebied van het maatschappelijk leven misstanden voordoen, zou kunnen volstaan met het sanctioneren van een „compromis, hetwelk rekening houdt met de voornaamste wensen van de belanghebbenden en daaraan te gemoet komt op een wijze, als door beide groepen over en weer redelijk werd geacht, met inachtneming van haar eigen doelstellingen” (Memorie van Toelichting, blz. 3). Nu eenmaal een wettelijke regeling, door het in gebreke blijven van belanghebbenden, noodzakelijk is geworden, zal deze regeling uitsluitend moeten worden getoetst aan het algemeen belang, waarbij met de wensen van belanghebbenden slechts rekening kan worden gehouden, voor zover zij met het algemeen belang in overeenstemming zijn. De onderscheiden groepen van belanghebbenden hebben sommige wensen laten vallen als ruilobject in onderhandelingen, die tot een compromis moesten leiden. Een dergelijke „koe-handel” mag echter nimmer het criterium vormen voor de vraag, wat de wetgever dient te bepalen. Het algemeen belang behoort rekening te houden, niet slechts met de wensen van hen, die in de bedrijfstak werkzaam zijn, doch mede — misschien zelfs vooral — met de belangen van hen, te wier behoeve de bedrijfstak werkt, dat zijn hier dus de verzekerden. De leden, hier aan het woord, wilden zich daarom van de grondgedachte van het ontwerp geheel losmaken en het ontwerp uitsluitend van het oogpunt van het algemeen belang uit beoordelen.

Uitgaande nu van de gedachte van het algemeen belang waren deze leden — de noodzaak van een sanering van het assurantiebemiddelingswezen eenmaal erkend zijnde, ook door de verzekeringmaatschappijen — van oordeel, dat het ontwerp lang niet ver genoeg gaat. De bedoeling is, het publiek zowel als de beroepsassurantiebemiddelaars te beschermen tegen de „beunhazerij”. In werkelijkheid wordt in dit opzicht, praktisch gesproken, niets gedaan. Telkens weer worden op zich zelf juiste voorschriften door uitzonderingsbepalingen zodanig beperkt en teruggenomen, dat zij elke

betekenis dreigen te verliezen. Daarnaast scheidt het ontwerp onvoldoende zekerheid. Belangrijke onderwerpen worden overgelaten aan uitvoeringsmaatregelen, ten gevolge waarvan de werkelijke strekking van het ontwerp nauwelijks kan worden beoordeeld. Deze leden wilden in dit verband alleen wijzen op het voorgestelde in artikel 5. De gehele regeling staat en valt met de uitvoeringsmaatregelen. Gezien de invloed, die daarbij door middel van de commissie van advies kan uitgaan van de verzekeringsmaatschappijen, dreigt het wetsontwerp uit te lopen op niet meer dan een gebaar, dat slechts de schijn van sanering ophoudt, zulks bovendien door middel van een zo omvangrijke en kostbare administratie, dat de regeling weinig geschikt is om de waardering voor het ingrijpen van de Overheid te vergroten. Wil het op zich zelf juiste middel van registratie tot het beoogde doel leiden, dan zal het nodig zijn, dat:

1°. de registratie geldt voor alle groepen tussenpersonen in het verzekeringsbedrijf, zonder enige uitzondering, dus ook voor het volksverzekeringsbedrijf;

2°. alle registers openbaar zijn;

3°. de mogelijkheid tot een hernieuwde inschrijving na schrapping uit hetzelfde of een ander register aan zeer scherpe beperkingen wordt gebonden;

4°. ook aan de verzekeringsagenten (register C) zekere eisen van vakbekwaamheid worden gesteld;

5°. zoal het register D niet geheel komt te vervallen, het aantal inschrijvingen daarin zo beperkt mogelijk wordt gehouden.

Volgens het ontwerp kan een ieder zich doen inschrijven in het register D, terwijl een automatische overgang naar het register C mogelijk is, zodra de aspirant-verzekeringsagent binnen twaalf maanden „een beperkt bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen aantal verzekeringen heeft gesloten”. De Memorie van Toelichting merkt hieromtrent op, dat de inschrijving in het register C telkens na 5 jaar kan worden doorgehaald, indien niet blijkt, dat de belanghebbende nog „actief als tussenpersoon werkzaam is”. Wat betekent hier echter actief werkzaam zijn? Zo nu en dan een postje afsluiten? Dan komt het er inderdaad op neer, dat de beunhazerij wettelijk wordt gesanctioneerd en dat er nauwelijks iets aan de bestaande toestand verandert.

Blijkens de Memorie van Toelichting achten de verzekeraars het grootste bezwaar tegen een radicale uitschakeling van de gelegenheidsagenten hierin gelegen, dat aldus de groep der beroepsagenten van haar voedingsbodem wordt afgesneden. Daargelaten of dit wel juist is, kan hieruit in elk geval de conclusie worden getrokken, dat gelegenheidsagenten, die geen verdere aspiratie hebben dan hun gehele leven een ondeskundig „provisiejagertje” te blijven, zelfs in de gedachtengang van de verzekeraars geen reden van bestaan hebben. Het algemeen belang eist de bescherming van het publiek tegen deze ondeskundigheid en tegen de dikwijls ergerlijke provisiejagerij van personen, die met het verzekeringsbedrijf overigens niets te maken hebben. Op de duur is de enige oplossing, die het publiek voldoende bescherming kan geven, deze, dat niemand als tussenpersoon kan optreden, die niet aan zekere eisen van vakbekwaamheid voldoet. De feitelijke verhoudingen zullen er wel toe dwingen, voorlopig met een minder bevreemdende regeling genoegen te nemen, waarbij echter het uiteindelijke doel niet uit het oog mag worden verloren. Wordt de termijn van 1 jaar (inschrijving in register D) te kort geacht om de nodige vakbekwaamheid te verkrijgen, dan ware voorshands in elk geval te bepalen, dat bij de eerste vijfjaarlijkse revisie van register C tevens worden doorgehaald de namen van hen, die dan nog niet de proef van vakbekwaamheid hebben afgelegd. Voorts is het niet duidelijk, waarom iemand, die zich niet te goed acht om provisie op te strijken wegens een verzekering, welke in wezen door de deskundige bijstand van een maatschappij-inspecteur is tot stand gekomen, wel te goed zou zijn om zijn werkzaamheden als tussenpersoon openbaar te zien gemaakt.

Een invoering van register D op de voet van het voorstel heeft, zo werd opgemerkt, mogelijk tot gevolg, dat een ongelimiteerd aantal beunhazen als wettelijk toegelaten vertegenwoordigers van verzekeringsmaatschappijen zal worden aangesteld, die zullen trachten het minimumaantal verzekeringen binnen 12 maanden af te sluiten. Bereiken zij het voorgeschreven aantal, dan wordt hun bij inschrijving in een der andere registers met terugwerkende kracht provisie betaald (artikel 14, lid 4), terwijl de productie van de „niet geslaagden” voor de maatschappijen een aanwinst van provisieloze verzekeringen betekent. Bovendien kunnen de maatschappijen volgens het voorgestelde in artikel 18, lid 1, indien deze verzekeringen naar een bestaand agentschap worden overgevoerd, aan de beheerder van die portefeuille een bedrag in rekening brengen. Hier dus enerzijds schade

aan het algemeen belang, omdat vakonbekwame gelegenheidsagenten werkzaam zijn, en concurrentie aan de beroepstussenpersonen, anderzijds een aanzienlijk maatschappijbelang.

Zo dus al tot de instelling van een register D wordt besloten, moet door het stellen van zeer hoge productie-eisen — zowel kwalitatief als kwantitatief — aan deze ongewenste gevolgen paal en perk worden gesteld.

Wil inderdaad ernst worden gemaakt met het streven, de ondeskundigheid (de „beunhazerij”) en de veelal onvoldoende deskundige gelegenheidsagent terug te dringen, dan is het nodig, ook het aantal tussenpersonen, die in het verzekeringsbedrijf niet hun hoofdbestaan vinden, aan een maximum te binden. Te bepalen ware b.v., dat het aan verzekeraars verboden is personen, die niet in het verzekeringsbedrijf hun hoofdbestaan vinden, aan te stellen of te doen aanstellen tot een groter aantal dan een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen percentage van niet meer dan 50 van het aantal voor hen werkende tussenpersonen, dat de assurantiebemiddeling wel als hoofdberoep uitoefent. Het percentage ware dan geleidelijk te verlagen, naarmate de sanering van het bedrijf verdere voortgang vindt.

Ook naar de mening van andere leden is het optreden van gelegenheidsagenten zeer nadelig voor het publiek, vormt het een bron van oneerlijke concurrentie en een steeds ernstiger wordende bedreiging voor de bestaansmogelijkheid der beroepsbemiddelaars, schaadt het het aanzien van de stand der beroepstussenpersonen, vormt het een onnodige belasting van het apparaat der Mij en bemlemert het een gezonde ontwikkeling van het assurantiebemiddelingswezen. Het verdwijnen van de gelegenheidsagenten is een naar de opvatting dezer leden absolute voorwaarde voor een gezond assurantiebemiddelingsbedrijf; tegen het radicaal uitschakelen van de gelegenheidsagenten — mits dit geleidelijk, zij het in behoorlijk snel tempo, geschiedt —, bestaat huns inziens geen enkel steekhoudend bezwaar. Op het in de toelichting met betrekking tot de gelegenheidsagenten gestelde, wordt hierna nader teruggekomen.

§ 5. *Werkingsfeer der wet.* De hoger weergegeven oogmerken, die deze regeling beoogt te verwezenlijken, dreigen te verzanden door het voorgestelde in artikel 3. Zeer vele leden wilden de werkingssfeer der wet in ieder geval uitgebreid zien tot de volksverzekering, omdat daar deskundigheid evenzeer noodzakelijk is.

Andere leden, die de juistheid van de laatste opmerking wensten te onderschrijven, wilden toch niet nalaten met betrekking tot de volksverzekering nog het volgende te berde te brengen. Hoewel artikel 3, lid 1, voorstelt, dat deze wet niet van toepassing zal zijn op de volksverzekering, zijn de bezwaren, die zich in de praktijk bij de volksverzekeringmaatschappijen en de tot haar organisatie behorende vertegenwoordigers zullen voordoen, onoverkomelijk. Bij het opstellen van dit ontwerp is kennelijk geen rekening gehouden met de usances, die zich in de loop der jaren in de volksverzekering gevormd hebben. Een ongewijzigd aannemen van deze wet zou de belangen schaden niet alleen van de volksverzekeringmaatschappijen, maar ook van de volksverzekeringagenten en van de zeer brede lagen van de bevolking, die bij het volksverzekeringbedrijf verzekerd zijn. Om zich een goed beeld te vormen van deze bezwaren, dient men zich voor ogen te stellen, dat vrijwel alle volksverzekeringagenten in de gezinnen, waar de volksverzekeringen lopen, ook kapitaalverzekeringen sluiten en dat zij in deze gezinnen de premïen innen zowel voor de volksverzekeringen als voor de kapitaalverzekeringen en vaak ook tegelijkertijd nog de premïen voor verzekeringen van andere aard.

Het volksverzekeringgezin is gewend deze premïen aan één agent te betalen, die bovendien voor een zeer regelmatig en ononderbroken incasso moet zorgen, meestentijds in wekelijkse termijnen, omdat de financiële draagkracht van deze gezinnen zodanig is, dat verstoring van deze regelmaat tot schuldvorming leidt, welke de verzekeringen in gevaar brengt.

In dit licht gezien springen, aldus deze leden, de volgende bezwaren in het oog:

1. Wanneer een volksverzekeringagent overleden is of aftreedt, moet het gehele agentschap onmiddellijk in zijn geheel overgevoerd worden aan een opvolger. Alleen op die wijze kan een ononderbroken incasso van de premïen gewaarborgd worden. Elke onderbreking leidt niet alleen tot schuldvorming bij de verzekeringnemers met voor hen ongewenste gevolgen, maar vermindert tevens de waarde van de portefeuille voor de aftredende agent of diens weduwe. Volgens het ontwerp zou overvoer van de in een agentschap lopende volksverzekering wel mogelijk zijn, maar kan de weduwe van een agent of diens liquidateur de overvoer van de in dezelfde

gezinnen lopende kapitaalverzekeringen en andere verzekeringen nog 2 jaar tegenhouden. Wanneer de weduwe of de liquidateur niet berekend zijn voor hun taak, kan dit leiden tot het waardeloos worden van de portefeuille ten nadele van de nabestaanden van de agent en ten nadele van de maatschappij en van de verzekeringnemers.

2. Bij verhuizing van verzekeringnemers doen zich overeenkomstige bezwaren voor. Ook hierbij is onmiddellijke overvoer naar een andere volksverzekeringagent een gebiedende eis, daar anders bij het minder kapitaalkrachtige publiek schuldvorming ontstaat en de verzekeringen in gevaar komen. Volgens het ontwerp zouden bij verhuizing de in een gezin lopende volksverzekeringen wel direct overgevoerd mogen worden, maar de in hetzelfde gezin lopende kleine kapitaalverzekeringen zonder toestemming van de betrokken tussenpersoon niet anders dan op schriftelijk verzoek van de verzekeringnemer en dan nog pas op de laatste dag van het lopende verzekeringsjaar, waardoor reeds bijna een jaar achterstand in premiebetaling zou kunnen ontstaan en dus royement veelal onvermijdelijk is, omdat het hier vrijwel zonder uitzondering verzekering tegen week- en of maandpremie betreft. Bij het zeer eenvoudige volksverzekeringpubliek komt van deze schriftelijke verzoeken niets te recht.

3. De waarneming van een volksverzekeringagentschap is eerst dan lonend, wanneer de agent tevens kapitaalverzekeringen kan sluiten. Nu wordt volgens het ontwerp voor het bemiddelen van volksverzekeringen geëist inschrijving in register A, B, C, D of in het speciale volksverzekeringregister. Voor het bemiddelen van kapitaalverzekeringen wordt geëist inschrijving in register A, B, C of D. Voor een beroepsagent betekent dit, omdat hij immers van deze provisie leven moet, dat geëist wordt inschrijving in register A of B, want hij kan geen genoegen nemen met de lagere provisie, welke vergoed wordt aan de ingeschrevenen in register C en D. Dit betekent dus, dat een volksverzekeringagent aan de exameneisen voor register A of B zal moeten voldoen en dat hij de bijdrage in de kosten van het Registratiebureau zal moeten betalen. Deze beide omstandigheden zullen vele volksverzekeringmaatschappijen vooral ten plattelande voor grote moeilijkheden plaatsen. Er zijn daar vele kleinere volksverzekeringportefeuilles, die niet voldoende verdienste opleveren voor een volledige beroepsagent. Het is thans reeds in vele gevallen moeilijk voor deze portefeuilles een goede agent te vinden. Wanneer daar nog de zware exameneisen bijkomen, die voor de inschrijving in de registers A en B worden gesteld, benevens de plicht van het betalen van bijdragen voor het Registratiebureau, zal het vaak onmogelijk worden een agentschap op de juiste wijze te bezetten, zelfs zullen de Maatschappijen daar vele kleine vertegenwoordigers verliezen, die niet bereid zijn de bijdragen voor inschrijving in de Registers te betalen. De praktijk heeft aangetoond, dat het niet juist is hier een monopolie te geven aan enkele provinciale assuratiekantoren, die de service niet kunnen verlenen, welke het volksverzekeringpubliek behoeft.

4. Volgens het ontwerp zou de verzekeraar aan een volksverzekeringagent over de kapitaalverzekeringen, welke tot zijn portefeuille behoord hebben, provisie minus beheerkosten moeten doorbetalen dan wel hem een afkoopsom moeten voldoen, ingeval de agent ontslagen moet worden, omdat hij het beheer verwaarloost, omdat hij de premien niet afdraagt of omdat de vrees gewettigd is, dat hij niet zal voldoen aan zijn uit het beheer voortvloeiende verplichtingen. Onder provisiën moeten in de volksverzekering in de eerste plaats verstaan worden incasso-provisiën, aangezien deze een voorname bron van inkomen van de volksverzekeringagent zijn. Aan de hand van het voorgaande is het duidelijk, dat een portefeuille volksverzekering met de daarin lopende kapitaalverzekeringen zonder verwijl geheel overgevoerd moet kunnen worden aan een andere agent. Deze moet de volledige incasso-vergoeding daarvoor genieten. Wil men aan een ontslagen agent dus de provisie minus beheerkosten blijven doorbetalen, dan blijft er voor hem alleen aanbrengprovisie beschikbaar, aangezien de beheerkosten gelijk zijn aan de volledige incasso-provisie. In tegenstelling met de schadeverzekering, waarop het ontwerp kennelijk is afgestemd, wordt in de levensverzekering door middel van de aanbrengprovisie reeds dadelijk bij de aanvang van het sluiten der verzekering volledige vergoeding voor de verleende bemiddeling gegeven.

Gezien deze bezwaren, is het dus niet voldoende deze wet niet van toepassing te verklaren op de volksverzekering, maar dient er een modus gevonden te worden om de wet niet van toepassing te verklaren op de volksverzekeringagent. Dit kan, aldus betoogden deze leden nader, met te minder bezwaar:

a. omdat deze agent, die in de meeste gevallen zijn volledig beroep vindt in de waarneming van het agentschap of althans dit agentschap waarneemt als een belangrijke nevenbetrekking, de nodige

waarborgen biedt voor voldoende vakkennis. Immers, juridische, fiscale en ingewikkelde tariefsproblemen spelen bij de kleine kapitaalverzekeringen, die in volksverzekeringgezinnen gesloten worden, geen rol van betekenis. De voor zijn werk nodige vakkennis verwerft een dergelijke agent, die reeds qualitate qua veelal honderden posten beheert, spoedig in de praktijk.

Het contact tussen de volksverzekeringagent en zijn inspecteur is zeer intensief en de agent zal in moeilijke gevallen onmiddellijk een beroep doen op de assistentie van zijn inspecteur. De kennis van de gemiddelde volksverzekeringagent op het gebied van de levensverzekering staat zeker niet achter bij die van vele assuratiemakelaars en beheerders van assuratiekantoren. Bij deze laatsten immers prevaleert veelal de schadeverzekering en verdiept men zich minder in de kennis van de levensverzekering;

b. omdat de agentuurovereenkomst tussen de volksverzekeringagent en zijn maatschappij in de loop der jaren zeer dicht is genaderd tot de arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.

Te recht is ten aanzien van de agenten in loondienst de vrijstelling in artikel 3, lid 3, verankerd, maar dan dient dit ook vast te staan ten aanzien van de economisch geheel dezelfde functie vervullende „vrije” volksverzekeringagent, die een volksverzekeringportefeuille beheert en met zijn maatschappij een overeenkomst heeft, welke hem onder meer verplicht posten levensverzekering slechts bij die zelfde maatschappij onder te brengen. Deze beide figuren verschillen slechts in de verhouding tot hun maatschappij; ten opzichte van het verzekerde publiek vervullen zij dezelfde functie. Zij kunnen, zoals de praktijk heeft aangetoond, elkaar van de ene dag op de andere dag met succes vervangen.

De moeilijkheden zouden dan ook, naar de aanvankelijke opvatting dezer leden, voor het grootste deel opgeheven zijn, wanneer aan lid 4 van artikel 3 toegevoegd wordt een zin, luidende ongeveer als volgt:

Met personen, als bedoeld in het vorige lid, zijn ook zonder beslissing van de directie gelijkgesteld tussenpersonen, die, niet in loondienst van een verzekeraar zijnde, een levensverzekeringportefeuille van die verzekeraar beheren, indien de door de tussenpersoon verdiende provisie voor meer dan x % (een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen gedeelte) bestaat uit provisie, verbonden aan volksverzekeringen en deze volksverzekeringprovisie niet lager is dan een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen bedrag.

Ter vermijding van misverstand wilden deze leden er nog op wijzen, dat voor deze personen lid 2 van artikel 14 evenzeer geldt als voor tussenpersonen in vaste dienst.

Hierdoor, aldus beëindigden de hier aan het woord zijnde leden hun betoog, verkrijgt de wetgever de zekerheid, dat niet elke beginnende agent zonder portefeuille via dit artikel buiten de wet komt te vallen. De maatschappijen kunnen overleden en aftredende agenten op regelmatige wijze vervangen ten gerieve van de verzekeringnemers in de volksverzekering.

Naar aanleiding van het hiervóór weergegeven betoog wensten zeer vele leden er op te wijzen, dat blijkens de toelichting de registratie van alle in het assurantiebemiddelingsbedrijf werkzame personen de basis vormt van de in het wetsontwerp neergelegde saneringsregeling en dat aan die registratie wordt gekoppeld het recht om te bemiddelen, de provisiëschaal en de titulatuur der tussenpersonen. Het is derhalve duidelijk, dat elke afwijking van dit principe niet alleen de praktische betekenis van de voorgestelde wettelijke regeling zal verkleinen, maar bovendien de noodzakelijke controle op de naleving der voorschriften belangrijk zal bemoeilijken.

Daarnaast moet, aldus nog deze leden, in principe als eis worden gesteld, dat een ieder, die, in welke functie of hoedanigheid dan ook, in assurantiën bemiddelt, dient te beschikken over voldoende vakbekwaamheid, blijkens een met goed gevolg afgelegd examen. In beginsel zal dan ook elk streven om bepaalde categorieën van bemiddelaars geheel of gedeeltelijk buiten de bepalingen van het wetsontwerp te doen vallen, als zijnde principieel onjuist, zeer beslist van de hand dienen te worden gewezen. Indien desondanks op grond van overwegingen van praktische aard het maken van bepaalde uitzonderingen mocht worden overwogen, dan dienen deze uitzonderingen tot het uiterste te worden beperkt en dan zullen inderdaad wel zeer dringende en steekhoudende argumenten aanwezig moeten zijn om afwijking van het aan de gehele regeling ten grondslag liggende algemene beginsel te kunnen rechtvaardigen.

Toetsing van de inhoud van de artikelen 8 en 5 aan deze normen gaf deze leden aanleiding tot de navolgende opmerkingen en conclusies.

Volgens artikel 3, sub 1, zal men, om in volksverzekeringen te mogen bemiddelen wel moeten voldoen aan de registratieplicht, doch

is men vrijgesteld van het voldoen aan enige, zij het ook nog zo geringe, eis van vakbekwaamheid. In de toelichting bij artikel 1 wordt deze afwijking van het grondbeginsel verdedigd met het motief, dat er een beperkte groep van tussenpersonen zou zijn, die uitsluitend voor de bemiddeling bij deze zeer eenvoudige vorm van verzekering zorgt. Deze motivering achtten deze leden ten enenmale onjuist en in strijd met de feitelijke situatie.

Immers, vrijwel iedere volksverzekeringagent houdt zich — het wordt in het hoger weergegeven betoog mede erkend — naast het sluiten van volksverzekerings(V.V.)-posten, eveneens bezig met het sluiten van kapitaalverzekeringen tot een ongelimiteerd bedrag en beweegt zich eveneens op het terrein der schadeverzekering.

Hij is dus niet uitsluitend V.V.-agent; de groep tussenpersonen, die, zoals de toelichting het voorstelt, uitsluitend V.V.-posten sluit, bestaat in de praktijk niet. Waar bovendien vooral gedurende de laatste tijd vele onderlinge overeenkomsten zijn gesloten tussen Levensverzekeringmaatschappijen en Schadeverzekeringmaatschappijen, waarbij aan in dienst der levensverzekeringmaatschappijen staande of daarmee gelijk te stellen V.V.-agenten de verplichting wordt opgelegd om schadeverzekeringsposten onder te brengen bij de maatschappij, waarmee de directie van de betrokken levensverzekeringmaatschappij een overeenkomst heeft aangegaan, mag worden verwacht, dat het sluiten van schadeverzekeringen door V.V.-agenten in de toekomst nog belangrijk zal toenemen.

Naast het hiervóór genoemde bezwaar wilden deze leden nog een ander belangrijk argument tegen de voorgestelde uitzondering aanvoeren. Zij waren zeer stellig van mening, dat ook de agent, die voornamelijk V.V.-posten sluit, zeer zeker voldoende vakkennis moet bezitten, omdat juist hij in overwegende mate zijn werk verricht onder een bevolkingsgroep, welke ten gevolge van haar relatief geringe ontwikkeling meer dan elke andere groep is aangewezen op deskundige voorlichting, en besteding van voor verzekeringen beschikbare gelden hier nog meer dan bij kapitaalkrachtiger bevolkingsgroepen op de meest juiste en verantwoorde wijze zal moeten geschieden.

Op grond van deze overwegingen kwamen deze leden dan ook tot de slotsom, dat de in artikel 3, sub 1, voorgestelde uitzonderingsbepaling ten aanzien van de V.V.-agenten als principieel onjuist moet worden beschouwd en dat de ter motivering van bedoelde uitzondering in de toelichting genoemde argumenten berusten op een miskennis van de feitelijke situatie. Wel waren zij van oordeel, dat de eerder in deze paragraaf vermelde bezwaren dienen te worden ondervangen, hetgeen kan geschieden door wijziging van het voorgestelde in artikel 17, waaruit de bezwaren in wezen voortvloeien.

De consequenties van artikel 3, lid 1, volgens hetwelk de wet in beginsel niet van toepassing is op de volksverzekering, zijn, aldus vele leden, nu vrijwel elke volksverzekeringagent tevens kapitaalverzekeringen sluit en hij meestal daarnaast een schadeverzekeringsportefeuille heeft, allerminst duidelijk. Valt hij dan voor de kapitaalverzekering en de schadeverzekering wel onder de wet, doch voor de volksverzekering niet? Dan heeft de uitzondering voor de volksverzekering echter nauwelijks meer betekenis. Hoe dient te worden gehandeld ten aanzien van de inspecteur ener verzekeringsmaatschappij in branche A, die als gelegenheidsagent postjes afsluit in branche B, waarin hij geen deskundigheid heeft? Voor zijn hoofdbetrekking valt hij dan buiten de wet, doch hoe is de toepassing ten aanzien van de „gelegenheids“-diensten in de andere branche?

Zeer vele leden zouden voorts gaarne over de aantallen tussenpersonen worden voorgelicht, die naar de opvatting der Regering onder deze wet zullen vallen. Wanneer men de toelichting bij lid 4 van artikel 3 leest, zou men daaruit kunnen concluderen, dat bijna alle beroepsassurantie-agenten buiten deze wet komen te vallen. Telt men daarbij dan nog de uitzonderingen op grond van de leden 2 en 3 en die eventueel worden gemaakt op grond van lid 1, dan kan het wel zo worden, dat de regeling slechts geldt voor 10 ten honderd van alle tussenpersonen.

Ook zouden deze leden gaarne vernemen, welke beroepen de Minister op grond van het voorgestelde in artikel 5, lid 1, littera a, overweegt uit te sluiten. Daarbij behoren naar hun opvatting stellig al die beroepen, waarin de betrokkene — hij zij notaris, gemeentesecretaris, architect, of iets anders — een zekere invloed op de aspirant-verzekeringnemer heeft, b.v. doordat hij diens vertrouwen geniet.

Vele leden wilden er ten slotte nog op wijzen, dat het onderlinge schadeverzekeringsbedrijf — een der oudste vormen van verzekering en vooral ten plattelande zeer in zwang — in het onderhavige ontwerp geheel buiten beschouwing is gelaten. De in artikel 10, lid 1, vervatte regeling is in het geheel niet bruikbaar voor de correspondenten van Onderlinge Verzekering Maatschappijen. Het be-

hoeft geen conditio sine qua non te zijn, dat een correspondent een vastgestelde limiet voor nieuw aanbrengen van leden bereikt, wanneer hij daartegenover voldoet aan de eisen van beheer, toezicht en administratie, waardoor de belangen der onder zijn correspondentenschap behorende deelgenoten of leden behoorlijk worden behartigd. Het is zeer wel mogelijk dat een vertegenwoordiger in staat is geregeld veel nieuwe leden aan te brengen en toch in de administratie en het toezicht te kort schiet. In dat geval zal het voorkomen, dat hij niet voor correspondent geschikt is en niet gehandhaafd kan blijven. Ook kan het voorkomen, dat in enig rayon een aantal leden is ingeschreven, doch overigens door omstandigheden geen nieuwe leden zullen kunnen worden toegevoegd. Toch zal in een dergelijk geval ter plaatse een correspondent nodig zijn, waartoe dikwijls een lid of deelgenoot zich beschikbaar stelt, die het beheer van deze kleine portefeuille, die niet voor uitbreiding vatbaar is, alsdan op zich neemt.

In verband met het zojuist opgemerkte ware te overwegen de volgende wijzigingen en aanvullingen in het ontwerp aan te brengen:

1. Als aanvulling van artikel 1 ware het wenselijk een omschrijving van het begrip Onderlinge Schadeverzekering toe te voegen, luidende:

Onderlinge Schadeverzekering: een overeenkomst van verzekering, aangegaan met een vereniging van personen, welke ten doel heeft de uitoefening van het schadeverzekeringsbedrijf en waarbij zonder het sluiten dier overeenkomst toetreding tot het lidmaatschap is uitgesloten;

2. Artikel 3, lid 1, laat de mogelijkheid open op één of meer verzekeringsvormen deze wet geheel of gedeeltelijk niet van toepassing te verklaren. Het specifieke karakter van de onderlinge verzekering, de bijzondere vakkennis, welke voor de tussenpersonen in het onderlinge schadeverzekeringsbedrijf vereist wordt, maken het noodzakelijk de onderlinge schadeverzekering geheel buiten deze wet te stellen. Waar intussen het ontwerp een „compromis“-karakter draagt, wilden deze leden er op aandringen de onderlinge schadeverzekering ten deze althans gelijk te stellen met de Volksverzekering door toevoeging van de woorden „en de Onderlinge Schadeverzekering“ achter het woord „Volksverzekering“;

3. Dit brengt uit de aard der zaak mede, dat in artikel 4, lid 2, achter het woord „Volksverzekeringen“ worden toegevoegd de woorden „en onderlinge schadeverzekeringen“ en achter het woord „volksverzekeringsagenten“ de woorden „of een register van agenten van Onderlinge Schadeverzekering Maatschappijen“;

4. Mocht de onder 2 genoemde toevoeging op overwegende bezwaren stuiten, dan zou achter het woord „verzekering“ in artikel 3, lid 1, kunnen worden toegevoegd „o.a. Onderlinge Schadeverzekeringen“, waarbij dus aan een algemene maatregel van Bestuur zou worden overgelaten in welke mate onderlinge schadeverzekeringen van de toepassing dezer wet zullen worden uitgezonderd.

Gaarne zouden de leden, hier aan het woord, nopens een en ander de opvattingen der Regering vernemen.

Vakbekwaamheidseisen. Algemeen was men verlangend te vernemen, welke vakbekwaamheidseisen de Regering denkt te stellen. Sommige leden wilden in dit verband niet nalaten er op te wijzen, dat sinds vele jaren in de Verenigde Staten van Noord-Amerika met name b.v. in de Staat New York, niemand als assurantiebemiddelaar mag optreden, die niet aan zekere eisen van vakbekwaamheid voldoet, ten bewijze waarvan hij een examen moet afleggen. Zulks heeft er toe geleid, dat ginds een op een zeer hoog niveau staand korps van beroepsbemiddelaars is ontstaan. Wat de materie betreft, ware aansluiting te zoeken aan de Vestigingswet Kleinbedrijf.

Gelegenheidsagenten. De toelichting noemt, aldus vele leden, als door de tussenpersonen tegen het optreden van gelegenheidsagenten aangevoerde bezwaren:

1°. het feit, dat de gelegenheidsagenten — hoewel zij ieder voor zich slechts een beperkte productie van te hooi en te gras gesloten posten hebben — door hun groot aantal een ernstige bedreiging vormen voor de bestaansmogelijkheid der beroepsbemiddelaars;

2°. het feit, dat de ondeskundigheid der gelegenheidsbemiddelaars een ernstig gevaar oplevert voor het publiek, en dat mede hierdoor het aanzien van de stand der beroepstussenpersonen ernstig wordt geschaad met als bijkomende bezwaren:

a. dat een deel der gelegenheidsbemiddelaars door hun deskundigheid in hun hoofdberoep veelal de schijn wekken, op het terrein der assurantiebemiddeling even deskundig te zijn, hetgeen echter zeer dikwijls positief niet het geval is, en

b. dat een deel der gelegenheidsbemiddelaars uit hoofde van hun

ambt of positie een zekere directe of indirecte pressie op de aspirant-verzekerden kunnen uitoefenen (bijv. gemeente-secretarissen en -architecten, bankdirecteuren, enz.);

3°. de onbillijkheid, dat — dit in tegenstelling met hetgeen sinds lang voor tal van andere beroepen en bedrijven geldt — geen enkele wettelijke bepaling bestaat, welke voorkomt, dat volkomen ondeskundige personen zich werpen op het terrein der assurantiebemiddeling;

4°. de onbillijkheid, dat aan volslagen ondeskundige gelegenheidsagenten eenzelfde provisie wordt uitgekeerd als aan volwaardige, geheel zelfstandig werkende beroepsbemiddelaars.

Van de zijde der Maatschappij-vertegenwoordigers werd ten aanzien hiervan het navolgende naar voren gebracht:

1°. Er is verschil tussen de z.g. „beunhazen” en z.g. „bona fide gelegenheidsagenten”.

Vele leden, dit tegenbetoog onder de loupe nemend, merkten op, dat uit hetgeen elders in de Memorie van Toelichting wordt gezegd, men zou kunnen afleiden, dat met „beunhazen” worden bedoeld zij, die de assurantiebemiddeling als nevenberoep en daarbij slechts bij gelegenheid werkend uitoefenen, terwijl dan mogelijk onder „bona fide gelegenheidsagenten” zouden kunnen worden verstaan diegenen, die, eveneens de assurantiebemiddeling als nevenberoep uitoefenend, echter min of meer regelmatig werken. Het onderscheid, dat de maatschappijen menen te moeten maken tussen z.g. „beunhazen” en z.g. „bona fide gelegenheidsagenten” is dus naar de mening dezer leden geen principieel verschil, doch hoogstens een graduele onderscheiding, welke uitsluitend wordt bepaald door de meerdere of mindere intensiteit, waarmede beide categorieën werkzaam zijn op het terrein der assurantiebemiddeling.

De hier aan het woord zijnde leden zagen deze onderscheiding dan ook als een volkomen willekeurige en in wezen zonder enige reële betekenis.

2°. dat de z.g. „bona fide gelegenheidsagenten”

a. er zeer veel toe zouden hebben bijgedragen om de verzekeringsgedachte in alle lagen der bevolking te verspreiden en in het bijzonder in de provincie een publiek zouden bereiken, dat buiten het gezichtsveld en de werkingssfeer van de in aantal nog steeds tamelijk beperkte groep van beroepsassurantiebemiddelaars zou vallen.

Het moge, zo merkten deze leden hiertegenover op, dan gedeeltelijk waar zijn, dat de gelegenheidsagenten hebben bijgedragen tot het verbreiden der verzekeringsgedachte, doch daar staat tegenover, dat zij, zowel door hun ondeskundigheid als door hun gebrek aan belangstelling voor hun portefeuille (die immers toch maar „bijzaak” is), aan het verzekerde publiek en aan het particuliere verzekeringswezen in zijn geheel zeer veel schade hebben toegebracht. Voorts is het onjuist, dat het publiek in de provincie zou vallen buiten het gezichtsveld en de werkingssfeer van de beroepsbemiddelaars, aangezien in de praktijk de situatie aldus is, dat de beroepsbemiddelaars in de provincie niet alleen de plaats hunner inwoning, doch daarnaast een dikwijls vrij uitgestrekt gebied daaromheen bewerken.

b. voor een groot gedeelte zouden bestaan uit personen, die het vertrouwen bezitten van de (aspirant-)verzekeringsnemers en uit hoofde van hun hoofdberoep ruime bekendheid bezitten met de plaatselijke omstandigheden en met de „morele” stand der (aspirant-)verzekeringsnemers.

Hoewel de hiernoemde factoren inderdaad van belang kunnen zijn, zal een tussenpersoon, om zijn taak naar behoren te kunnen vervullen, daarnaast naar de opvatting der leden, hier aan het woord, toch in de eerste plaats moeten beschikken over voldoende vakbekwaamheid op assurantiebemiddelingsgebied. Ontbreekt deze deskundigheid — hetgeen bij de gelegenheidsagenten vrijwel steeds het geval is —, dan schuilt juist in het vertrouwen, dat de betrokkene in zijn omgeving geniet, het grote gevaar, dat het publiek ten onrechte meent te mogen aannemen door hem niet alleen op betrouwbare, doch tevens op deskundige wijze te zullen worden voorgelicht.

Derhalve vormen juist de ondeskundige gelegenheidsagenten, die uit hoofde van hun ambt of functie het vertrouwen van hun omgeving genieten, in feite een veel groter gevaar voor het publiek dan de gelegenheidsagenten, die niet een zodanige plaats in hun omgeving innemen.

c. de bron zouden vormen, waaruit de tegenwoordige beroepsbemiddelaars zouden zijn voortgekomen en waaruit eveneens de toekomstige beroepstussenpersonen zouden moeten worden gerecrueteerd, zodat een radicale uitschakeling der gelegenheidsagenten de groep der beroepsbemiddelaars van haar voedingsbodem zou afsnijden, hetgeen niet alleen schadelijk zou zijn voor de maatschappijen wegens de in verband daarmee gevreesde productievermindering, doch tevens voor het algemeen belang.

Deze voorstelling van zaken is echter naar het oordeel van deze leden der Kamer niet in overeenstemming met de werkelijkheid. Wel is waar is een deel der tegenwoordige beroepstussenpersonen inderdaad voortgekomen uit de gelegenheidsagenten, doch het overgrote deel is overgekomen uit andere vakken en beroepen. Ook de stelling, dat de groep gelegenheidsagenten de bron zou moeten vormen, waaruit de nieuwe beroepsbemiddelaars zouden moeten voortkomen, is stellig niet juist. Het tegendeel schijnt het geval.

Wanneer het leger gelegenheidsagenten zal zijn verdwenen en daarmee de mogelijkheden voor de beroepstussenpersonen beduidend zullen zijn verbeterd, zal ongetwijfeld veel meer dan nu het geval is het beroep van tussenpersoon worden gekozen door hen, die zich een zelfstandige en onafhankelijke positie willen veroveren. Deze gang van zaken zal bovendien nog worden bevorderd, naarmate de mogelijkheden van voorbereidende en voortgezette theoretische studie worden vergroot door de inmiddels ter hand genomen verbetering en uitbreiding van de bestaande studie- en opleidingsmogelijkheden op het gebied der assurantiebemiddeling. De vrees, dat een radicale uitschakeling van de gelegenheidsagenten „de beroepsbemiddelaars zou afsnijden van hun voedingsbodem”, achtten deze leden dan ook volkomen ongegrond. Zij waren integendeel van mening, dat met het verdwijnen van de gelegenheidsagent het beroep van assurantiebemiddelaar in aanzien zal stijgen en een ruimere bestaansmogelijkheid zal bieden en daardoor meer deskundige beoefenaren zal gaan trekken.

Dat overigens het verzekeringsbedrijf het zeer goed zonder de gelegenheidsagent kan stellen, is wel op overtuigende wijze bewezen door het feit, dat b.v. in de Verenigde Staten van Amerika, waar reeds ongeveer 80 jaar wettelijke regelingen ten aanzien van het assurantiebemiddelingsbedrijf bestaan, het uitsluitend aan deskundige beroepstussenpersonen is toegestaan om in assurantien te bemiddelen. En niemand zal kunnen ontkennen, dat vooral op het terrein der levensverzekering in Amerika productiecijfers worden verkregen als nergens anders ter wereld. Natuurlijk kan de grote achterstand, welke op dit gebied in ons land bestaat, niet in één handomdraai worden ingehaald; op praktische gronden zal naar het oordeel dezer leden dan ook tegen een bepaalde overgangperiode geen bezwaar mogen worden gemaakt, mits de stellige waarborgen worden geschapen, dat de voor een radicale omschakeling benodigde reorganisatie in het bedrijf van meet af aan en doelbewust in een behoorlijk snel tempo zal worden tot stand gebracht. Dit wetsontwerp, dat slechts een beperking van het aantal gelegenheidsagenten voorstelt — en dan nog op zodanige wijze, dat deze beperking naar de stellige overtuiging dezer leden in de praktijk slechts zeer weinig resultaat zal kunnen afwerpen — en dat niet het bestaan van gelegenheidsagenten in beginsel afwijst, schiet op dit wel zeer belangrijke punt dan ook in ernstige mate te kort;

3°. dat het door tussenpersonen aangevoerde bezwaar van ondeskundigheid van de gelegenheidsagenten grotendeels zou worden ondervangen door de bijstand, welke de deskundige Mij-inspecteurs hun verlenen bij hun acquisitie-arbeid.

Hiertegenover meenden deze leden te moeten stellen:

a. dat wel is waar een belangrijk deel der via gelegenheidsagenten lopende posten tot stand is gekomen met behulp van Maatschappij-inspecteurs, doch dat dit niet geldt voor al deze posten;

b. dat gedurende de looptijd ener verzekering in zeer vele gevallen, ten gevolge van tussentijds opgetreden wijzigingen in de aard en omvang der verzekerde risico's of de persoonlijke omstandigheden van de verzekeringnemer, veranderingen in polisomschrijving, wijze van dekking en in de verzekerde bedragen noodzakelijk zijn of nieuwe voorzieningen dienen te worden getroffen. De verzekeringnemer zelf zal immers als leek op dit gebied zich veelal van de wenselijkheid of noodzaak dezer tussentijdse wijzigingen of aanvullingen in het geheel niet, of althans in zeer onvoldoende mate, bewust zijn, terwijl hij uiteraard evenmin voldoende bekend zal zijn met de ter zake bestaande mogelijkheden en met de juiste wijze, waarop bedoelde mutaties moeten plaats vinden. Dat verzuim ten deze voor de verzekeringnemer de meest nadelige en zelfs rampzalige gevolgen kan hebben, wordt bijna dagelijks door de praktijk bewezen. Het is de taak van de tussenpersoon, om zijn cliënten tijdig hierop te attenderen en op deskundige wijze van advies te dienen. Maar om dit te kunnen doen, moet hij in de eerste plaats zelf deskundig zijn, en deze deskundigheid mist de gelegenheidsagent, terwijl een inspecteur na het sluiten of inspecteren van een post praktisch niet meer met de verzekeringnemer in aanraking komt en hier dus stellig niet de taak van de tussenpersoon kan overnemen;

c. dat, hoewel allerminst zal worden ontkend, dat een groot aantal inspecteurs op nauwgezette wijze hun taak vervullen, een inspec-

teur uiteindelijk toch als ambtenaar in dienst is van één der betrokken partijen en diens gevolg niet steeds volkomen vrij is, hetgeen van invloed kan zijn, zowel bij het tot stand komen van verzekeringen als in geval van schade. De zelfstandige tussenpersoon daarentegen staat als regel veel onafhankelijker tegenover de maatschappij en kan daardoor bij zijn adviezen in bepaalde gevallen beter de belangen der verzekeringnemers behartigen.

De leden, hier aan het woord, meenden wel te hebben aangetoond, dat het optreden van de gelegenheidsagenten nadelig is voor het publiek en voor de bona fide beroepsbemiddelaars. Daarnaast levert, naar hun opvatting, het gebruik maken van gelegenheidsagenten ook voor de maatschappij en in het algemeen diverse belangrijke nadelen op. Tegenover de door de gelegenheidsagenten aangebrachte productie staan immers naar verhouding zeer hoge inspectie-, administratie- en andere onkosten. De gelegenheidsagent werkt meestal niet zelfstandig en vordert diens gevolg een aan de resultaten vaak onevenredig groot gedeelte van de tijd der maatschappij-inspecteurs. Dit kost niet alleen tijdsalaris, maar bovendien reis- en verblijfskosten voor de inspecteurs. De administratie der maatschappijen wordt door de gelegenheidsagenten eveneens zwaar belast. Ook voor de gelegenheidsagent, die slechts drie postjes heeft lopen, moet een rekening-courant worden bijgehouden. De assurantiebemiddeling is voor deze personen maar bijzaak; de ervaring leert, dat zij daardoor vaak traag zijn met afrekenen en inzenden van de nodige administratieve bescheiden, hetgeen weer het schrijven van verzoeken om afdoening ten gevolge heeft. Zij verstoren bovendien de sociale verhoudingen, waar gelegenheidsagenten, die een ander beroep of bedrijf uitoefenen, na beëindiging van hun dagtaak, op verzekeringsgebied gaan beunhazen.

Er is naar het oordeel dezer leden aanleiding te over het korps gelegenheidsagenten zo al niet geheel te laten verdwijnen, dan toch tot het uiterste te beperken.

Provisiemaximering. Artikel 14 regelt de provisiemaximering. Tegen het vaststellen van provisiemaxima kunnen, aldus vele leden, klemmende bezwaren worden aangevoerd.

Indien en voor zover op dit gebied van misstanden sprake is, zullen deze uiteraard moeten verdwijnen. Het is echter de vraag, of dit inderdaad het geval zal zijn: redelijkerwijze mag immers worden aangenomen, dat de verzekeraars uiteindelijk geen zodanig hoge provisies zullen uitkeren, dat deze ten aanzien van de bedrijfsresultaten niet verantwoord zouden zijn.

Als motief voor de provisiemaximering noemt de Memorie van Toelichting, dat de sanering in het assurantiebedrijfsbedrijf gepaard zou gaan met een zekere beperking van het aantal tussenpersonen. Gezien echter de zeer vele uitzonderingsbepalingen in het huidige voorstel, waren deze leden van oordeel, dat een beperking van enige omvang redelijkerwijze niet mag worden verwacht.

Wanneer men bedenkt op welke wijze in het verleden, bijv. door de Levensverzekeringmaatschappijen eenzijdig een belangrijke provisieverlaging is ingevoerd, dan doet de in de Memorie van Toelichting tot uitdrukking gebrachte vrees, dat de vaststelling der provisies afhankelijk zou kunnen zijn van „machtsverhoudingen in het bedrijf” zelfs enigszins komisch aan.

Deze leden waren intussen tot de conclusie gekomen, dat in beginsel geen bezwaar behoeft te worden gemaakt tegen het vaststellen van provisiemaxima, mits

1°. een eventuele maximering zal gelden voor alle branches, dus ook voor die, waarin tot dusver de maximering eenzijdig door de maatschappijen werd vastgesteld;

2°. voldoende waarborgen worden geschapen, dat bij het vaststellen van de hoogte der maxima ten volle rekening zal worden gehouden met het belang der tussenpersonen, met de gestegen levensstandaard en de gestegen bedrijfskosten en dat hierbij voorafgaand overleg zal moeten plaats vinden met de organisaties der tussenpersonen;

3°. eventueel noodzakelijk gebleken wijzigingen in de hoegrootheid der provisies gemakkelijk kunnen worden aangebracht, ook hier met volledige inachtneming van het belang der tussenpersonen.

Indien niet aan deze voorwaarden zou worden voldaan — gaarne zouden deze leden daaromtrent het oordeel der Regering vernemen —, zou voor hen artikel 14 in zijn huidige vorm niet aanvaardbaar zijn.

Commissie van Advies. Met de instelling dezer commissie kon men zich algemeen zeer wel verenigen. Nopens de wijze van samenstelling dezer commissie achtte men het noodzakelijk enige bepalingen in de wet op te nemen. Zo zou moeten worden bepaald, dat verzekeraars en tussenpersonen ieder door een zelfde aantal vertegenwoordigd moeten zijn. Vóór de benoeming zou het benoemend orgaan

het advies van vrije verenigingen uit het bedrijfsleven moeten inwinnen. Daarnaast ware wettelijk voor een behoorlijke representatie van de „consument”, de verzekeringnemer, hij zij particulier of ondernemer (bedrijfsverzekeringen), zorg te dragen, b.v. door tegenwoordigers uit de kring van de vakcentrales, de landbouw- en middenstandsorganisaties, en dergelijke in de commissie te benoemen. Een zo samengestelde commissie zou verplicht met betrekking tot alle in de wet voorziene uitvoeringsregelingen en -beslissingen gehoord moeten worden. Gaarne zou men van de Regering vernemen, of zij geneigd is het voorstel dienovereenkomstig te wijzigen.

Portefeullerecht. Met betrekking tot de portefeullerechten werd er door vele leden op gewezen, dat deze omvatten:

1°. een recht op provisie over alle premiebedragen, welke ter zake van de tot zijn portefeulle behorende verzekeringen worden betaald, en zulks voor de gehele duur, gedurende welke die verzekeringen in stand blijven en tot zijn portefeulle behoren;

2°. een recht op het beheer van zijn portefeulle, welk beheer medebrengt, dat de tussenpersoon belast is met de premie-inning, met de uitbetaling van schadeoplossingen, enz.

Wat het recht op de bedongen provisie betreft, is veel te zeggen voor het standpunt, dat dit recht van het ogenblik af, waarop de agent onder beding van provisie een post tot stand heeft gebracht, als een bestanddeel van zijn vermogen moet worden aangemerkt, dat in beginsel voor vervreemding en — zo de agent een natuurlijk persoon is — ook voor vererving vatbaar is en dat hem mitsdien niet willekeurig kan worden afgenomen, alles echter tenzij bij zijn aanstelling voor speciale gevallen het tegendeel mocht zijn bedongen. In het eerste lid van artikel 17 is dit recht van de tussenpersoon op provisie uitdrukkelijk vastgelegd. Het 2de lid handelt over de duur van dit recht en het 3de lid beoogt de tussenpersoon bescherming te geven tegen uitspanning van tot zijn portefeulle behorende verzekeringen (met het daaraan verbonden verlies zijn van zijn recht op provisie) door een andere tussenpersoon, doordat deze de verzekeringnemer heeft weten te overreden tot de verzekeraar het verzoek te richten, de verzekering op zijn agentschap over te schrijven. Voltoening aan zulk een verzoek is de verzekeraar volgens het 3de lid slechts geoorloofd tegen de eerstvolgende premievervaldag (bij leven), resp. tegen de vervaldag van het contract (bij de schadeverzekering).

Schenkt het voorgestelde de tussenpersonen voldoening, tegen de regeling van het 3de lid bestaat, aldus deze leden, bij de maatschappijen dit grote bezwaar, dat zij in de weg staat aan de noodzakelijke overvoer van verzekeringen naar een ander agentschap in geval van verhuizing van de verzekeringnemer naar een andere plaats. Een goed en regelmatig verloop van het premie-incasso vordert, dat de premieën zoveel mogelijk door een agent ter plaatse worden geïnd. Dit geldt niet slechts voor het volksverzekeringsbedrijf, doch evenzeer voor het schadeverzekeringsbedrijf en in het bijzonder voor die bedrijfstakken, waarbij de premieën per week of per maand worden geïnd, zoals b.v. bij enkele vormen van de medische variaverzekering het geval is.

Een tweede en meer algemeen bezwaar tegen de belemmering van de overvoer in geval van verhuizing is, dat de behartiging van de belangen van de verzekeringnemer in het gedrang komt, doordat de oorspronkelijke agent als gevolg van de verhuizing als regel het persoonlijk contact met de verzekeringnemer verliest, een bezwaar, dat door de tussenpersonen wordt onderschreven.

In verband hiertoe zouden deze leden een toevoeging van een 4de lid aan artikel 17 willen bepleiten, luidende:

„4) Voor zover tussen de verzekeraar en een tussenpersoon niet anders is overeengekomen, heeft de verzekeraar nochtans het recht om in geval van verhuizing van de verzekeringnemer naar een andere gemeente (geen randgemeente zijnde van zijn oorspronkelijke plaats van inwoning) de verzekering terstond over te boeken naar een agentschap daar ter plaatse, zonder gehouden te zijn de oorspronkelijke tussenpersoon ter zake schadeloos te stellen, resp. van de nieuwe tussenpersoon ter zake een vergoeding te verlangen.”

Deze wijziging zou een kleine verandering van het voorgestelde in het eerste lid van artikel 18 met zich medebrengen.

Het hierboven genoemde z.g. beheersrecht, aldus betoogden deze leden nog, is van een geheel andere natuur dan het recht op provisie. Van een „recht” kan hier naar hun oordeel slechts gesproken worden, in zoverre de tussenpersoon er jegens de maatschappij in redelijkheid aanspraak op kan maken, dat zij hem de premie-inning en als regel ook de uitkering van schadeoplossingen toevertrouwen, opdat hij zijn rol als bemiddelaar tussen verzekeraars en verzekeringnemers tot het eind toe kan vervullen. Het feit, dat de tussenpersonen

en met name de beroepsagenten veelal geneigd zijn de verzekeringnemers uitsluitend als hun cliënten te beschouwen, doet hen hier wellicht eens te gereder van een „recht” spreken. In wezen echter gaat het hier om de vervulling van een plicht, een plicht namelijk jegens de verzekeraars tot premie-inning, tot accurate premie-afdracht, c.q. tot het uitkeren van schadepenningen en in het algemeen tot het doen van al hetgeen assuradeuren hun in het verkeer met verzekerden opdragen. Welke dan ook overigens hun verhouding tot de verzekeringnemers moge zijn, zo zijn de tussenpersonen in elk geval in al deze opzichten de lasthebbers van de verzekeraars en als zodanig jegens deze verantwoordelijk voor het verrichten van de hun opgedragen taak. Wil men hier nu van een beheersrecht (lees: recht op lasthebberschap) spreken, dan bestaat daartegen generlei bezwaar, doch het is duidelijk, dat de tussenpersoon dit recht dan toch slechts kan doen gelden, zolang hij de hem verstrekte last behoorlijk en naar genoegen van zijn lastgever uitvoert. Blijft hij in gebreke, dan hebben assuradeuren als lastgevers zonder twijfel de bevoegdheid de lastgeving in te trekken of anders gezegd de bevoegdheid, om de agent zijn z.g. beheersrecht te ontnemen. Wijders hebben zij die bevoegdheid in alle gevallen, waarin volgens de wet (vgl. artikel 1850 B.W.) de overeenkomst van lastgeving eindigt, als daar zijn: overlijden, curatele, faillissement of kennelijk onvermogen van de lasthebber.

Het is dus stellig niet zo, dat de tussenpersoon — zo deze een natuurlijk persoon is — er rechtens aanspraak op kan maken, dat zijn agentschap bij zijn overlijden zal overgaan op zijn weduwe of op een of meer van zijn kinderen of op wie anders ook, die hij daarvoor mocht aanwijzen, noch ook, dat de tussenpersoon, die zijn portefeuille aan een ander overdraagt, er aanspraak op kan maken, dat de verzekeraars de koper het beheersrecht op die portefeuille geven, resp. deze als agent aannemen. In al deze gevallen is telkens een nieuwe agentenaanstelling, althans een goedkeuring van de overdracht nodig, die assuradeuren, naar de mening der hier aan het woord zijnde leden, stellig zullen verlenen, indien er tegen de opvolger in redelijkheid geen bezwaren bestaan, doch die zij zeer zeker het recht hebben te weigeren, ingeval van het tegendeel blijkt.

Niet uit het oog verloren worde, dat de tussenpersoon uit hoofde van zijn premie-inning doorlopend (als lasthebber) schuldenaar is of wordt van de verzekeraar: het zou een tot dusverre ongekende figuur zijn, indien de verzekeraar gedwongen zou kunnen worden iemand tegen zijn wil als schuldenaar aan te nemen. Voor het overige heeft ook de verzekeraar er alle belang bij, dat de belangen van de verzekeringnemers naar behoren worden behartigd, en hem mag in geval van een portefeuille-overdracht niet het recht worden onthouden daarin een beslissende stem te hebben. Vandaar de bepaling van het 2de lid van artikel 18, waarin, wat de rechten van de tussenpersoon betreft, is bepaald, dat zij onder meer het recht hebben, om met goedvinden en medewerking van de betrokken verzekeraars hun portefeuille over te dragen.

Deze leden waren van oordeel, dat hetgeen in het bovenstaande met betrekking tot het beheersrecht werd uiteengezet op een juiste wijze is belichaamd in het 2de en 3de lid van artikel 19. Uitzondering lijdt het hierboven opgemerkte slechts in die gevallen, waarin de tussenpersoon — gelijk veelal bij makelaars en assurantiebezorgers ter beurze het geval is — tegenover de verzekeraar het del credere op zich neemt van de verzekerde, met wie hij in een rekening-courant-verhouding staat, zodat hij voor de premien zelfstandig jegens assuradeuren aansprakelijk is. Vandaar het bepaalde in het 1ste lid van artikel 19.

Zeer vele leden achtten met betrekking tot de portefeuillerechten de volgende redactie van artikel 19 juister:

„1. Voor zover de portefeuille van een tussenpersoon bestaat uit verzekeringen, andere dan die, welke gesloten zijn op polissen, blijkens welke de tussenpersoon jegens de verzekeraar aansprakelijk is voor de voor die verzekeringen verschuldigde premien, verzorgt de tussenpersoon namens verzekeraar het incasso van die premien, tenzij tussen verzekeraar en tussenpersoon anders wordt overeengekomen. Ter zake van dit premie-incasso is hij jegens de verzekeraar te allen tijde rekening en verantwoording schuldig.

2. De verzekeraar is gerechtigd de tussenpersoon van het premie-incasso te ontheffen, indien diens naam, ingevolge de bepalingen van deze wet, in enig register is doorgehaald en niet tevens in een ander register is ingeschreven, zomede indien de tussenpersoon dit incasso in ernstige mate verwaarloost, in gebreke blijft namens de verzekeraar door hem geïnde premien tijdig aan deze af te dragen, of zich schuldig gemaakt heeft aan handelingen, welke de vrees wettigen, dat hij niet zal voldoen aan zijn uit het premie-incasso voortvloeiende financiële verplichtingen. Dit lid is slechts van toepassing, voor zover tussen een verzekeraar en een tussenpersoon niet anders is overeengekomen.

3. In de gevallen, waarin in verband met het bepaalde in het vorige lid het door een tussenpersoon gevoerde premie-incasso eindigt, wordt dit door de verzekeraar overgenomen. Het eindigen van het premie-incasso laat de aanspraak op provisie van de tussenpersoon onaangetast. De verzekeraar is dan bevoegd, hetzij aan de tussenpersoon incassokosten in rekening te brengen volgens door Onze Minister van Financiën vast te stellen regelen, hetzij de aanspraak op provisie van de tussenpersoon af te kopen met inachtneming van de regelen, vast te stellen ingevolge het 1ste lid van artikel 18.”

Met betrekking tot de zinsnede in het 3de lid van artikel 19, luidende: „Het eindigen van het premie-incasso laat de aanspraak op provisie van de tussenpersoon onaangetast”, zij ter vermindering van misverstand nog opgemerkt, dat deze bepaling uiteraard alleen geldt resp. behoort te gelden voor het schadeverzekeringsbedrijf; in het levensverzekeringsbedrijf immers is de z.g. incasso-provisie louter een vergoeding voor de inning van de premie. Indien de tussenpersoon niet incasseert, komt hem deze vergoeding niet toe. In de „regelen”, bedoeld aan het slot van het 3de lid van artikel 19, dient dit, aldus deze leden, uitdrukkelijk te worden bepaald.

Veel andere leden hadden bezwaren tegen een deel van het zojuist weergegeven betoog en de voorgestelde redactie van artikel 18, lid 2, omdat het naar hun zienswijze niet mogelijk is de rechtspositie van alle tussenpersonen — ongeacht hun register-indeling — op één en dezelfde wijze te regelen.

De redactie moge te gemoet komen aan de verlangens van verzekeraars ten aanzien van de agenten-portefeuilles, omdat deze portefeuilles vaak zijn opgebouwd met belangrijke steun van het buitendienst-apparaat der maatschappijen (inspecteurs-hulp), terwijl in vele gevallen een vaste toelage aan deze agenten wordt toegekend, de volledige onafhankelijke beroepsbezorger acht naar de mening dezer leden te recht zijn historisch gegroeide rechten in ernstige mate geschaad. Hij immers bouwde met grote zorg en moeite — vrijwel steeds zonder enige hulp van de zijde der maatschappijen — zijn portefeuille op, zodat het toch niet opgaat deze portefeuille niet als zijn rechtmatig eigendom te erkennen.

De verzekeraars erkennen deze eigendomsrechten van bedoelde beroeps-bezorger, dat is dus de tussenpersoon, die volkomen vrij is om zijn posten te sluiten waar het hem gewenst voorkomt, doch zodra deze tussenpersoon zijn eigendom wil overdragen, eigenen verzekeraars zich rechten toe door te verlangen, dat deze overdracht slechts met hun goedvinden en medewerking kan geschieden. Afgezien nog van het inconsequente in deze houding, moge worden gewezen op het navolgende. Een dergelijke assurantie-makelaar, resp. -bezorger heeft zijn posten in de loop der jaren niet zelden bij enkele tientallen verzekeraars ondergebracht. Zou hij zijn portefeuille overdragen, dan is het goedvinden en de medewerking van even zoveel maatschappijen, resp. gevolmachtigden, vereist.

Nu leert de ervaring, dat de verzekeraars zeker niet altijd eenzelfde gedragslijn volgen ten aanzien van een bepaalde tussenpersoon. De ene verzekeraar stelt zijn posten op prijs, doch een andere wenst geen zaken met hem te doen. Wat dient er nu te geschieden, indien bij een portefeuille-overdracht enkele verzekeraars de noodzakelijke goedkeuring en medewerking niet wensen te verlenen, terwijl anderen hiertoe gaarne bereid zijn?

Artikel 18 ware daarom als volgt te wijzigen:

a. lid 3 worde lid 4;

b. lid 3 luidt:

„3. Indien de tussenpersoon is ingeschreven in register A, zijn de in het vorige lid bedoelde goedkeuring en medewerking slechts vereist, indien dit met de tussenpersoon is overeengekomen.”

Het was deze leden bekend, dat met name de provinciale maatschappijen het op prijs zouden stellen, indien zij in geval van verhuizing van de verzekeringnemer naar een andere gemeente (geen randgemeente zijnde van zijn oorspronkelijke plaats van inwoning) het recht zouden hebben de verzekering terstond over te boeken naar een agentschap daar ter plaatse. Het laat zich — gelet op het vorenstaande — begrijpen, dat ook hier met onderscheiding dient te worden gewerkt. De volledig vrije tussenpersoon acht een dergelijke bepaling eveneens onaanvaardbaar, aangezien dit op een aantasting van zijn eigendomsrecht neerkomt. In geval van verhuizing van de verzekeringnemer blijven zijn belangen op dezelfde vak-kundige wijze behartigd, mede omdat bedoelde tussenpersonen vrijwel altijd over een eigen — al dan niet uitgebreid — buitendienst-apparaat beschikken, hetgeen van de agenten zeker niet kan worden gezegd. Vandaar dan ook, dat dergelijke overboekingen slechts toelaatbaar zijn ten aanzien van agenten-portefeuilles.

Weer andere leden waren van oordeel, dat de voorgestelde regeling zelfs met betrekking tot de agenten te ver gaat. Ook hen komt een portefeuillerecht toe.

Met de inhoud van artikel 17 konden deze leden accoord gaan, evenwel met de hieronder aangegeven beperking ten aanzien van het 3de lid.

Het 1ste lid van artikel 18 opent de mogelijkheid, dat (zij het tegen betaling uit z.g. „kantoorportefeuilles”) aan C-agenten en zelfs aan D-agenten (lid 4 van artikel 14 verbiedt slechts het toekennen van provisie aan D-agenten terzake van door hun bemiddeling tot stand gekomen posten) een aantal posten kan worden gegeven.

Hierdoor zal naar de mening dezer leden de instandhouding van het gelegenheidsagenten-stelsel worden bevorderd. Deze leden waren van oordeel, dat:

1°. overdracht van de in het 1ste lid van artikel 18 bedoelde verzekeringen slechts zal mogen plaats vinden aan de in de Registers A en B ingeschreven tussenpersonen;

2°. het in stand houden van z.g. „kantoorportefeuilles” dient te worden verboden. De kwitanties voor tot bedoelde „kantoorportefeuilles” behorende verzekeringen worden praktisch uitsluitend per post, per bank of per incasseerder geïnd. Hierbij worden de tussenpersonen uitgeschakeld en de in de premies verdisconteerde provisie is dan een extraatje voor de betrokken maatschappijen. De verzekeringnemers missen het regelmatig contact met een deskundig tussenpersoon, die hen attent kan maken op noodzakelijke wijzigingen in de lopende verzekeringen. Het behoef niet nader betoog, dat het in het belang der verzekeringnemers zal zijn, indien de kantoorportefeuilles worden gebracht onder beheer van een deskundig tussenpersoon. Ook voor de betrokken maatschappijen houdt dit het voordeel in, dat bedoelde posten in dat geval in veel mindere mate zullen worden overgesloten door agenten van concurrerende instellingen. Het verval in de z.g. „kantoorportefeuilles” is daarom vrij groot, omdat de verzekeringnemer geen enkel contact heeft met de betrokken maatschappijen, of een harer vertegenwoordigers, hetgeen oversluiten in de hand werkt.

De laatste alinea van artikel 17, lid 3, laat, aldus nog deze leden, eveneens de mogelijkheid open, dat vrijkomende posten (en dan zelfs zonder betaling) worden overgeboekt op C- of D-agenten. De hiervoor genoemde bezwaren gelden derhalve eveneens ten aanzien van de hierbedoelde bepaling.

Het 2de lid van artikel 18 bepaalt, dat een tussenpersoon met goedvinden en medewerking van de betrokken verzekeraar zijn portefeuille kan overdragen. Het valt, zo betoogden de hier aan het woord zijnde leden, niet te ontkennen, dat ook de belangen der verzekeraars betrokken zijn bij het overdragen van een portefeuille. Overleg tussen de assurantiebemiddelaar, die zijn portefeuille aan een ander wenst over te dragen en de betrokken Directie zal dan ook steeds aanbeveling verdienen en hietegen bestaat geen enkel bezwaar.

Dat voor overdracht ener portefeuille echter de goedkeuring van de betrokken verzekeraar zou zijn vereist, achtten deze leden onaanvaardbaar voor die tussenpersonen, die, niet in loondienst ener maatschappij zijnde, als „vrij” en zelfstandig tussenpersoon hun bemiddelingswerkzaamheden verrichten.

In feite is de situatie immers zo, dat laatstbedoelde tussenpersonen bemiddelen tussen hun relaties en de verzekeraars en daarbij volkomen vrij zijn om de bij hun cliënten gesloten posten onder te brengen bij elke willekeurige verzekeraar.

De aldus ontstane portefeuilles bestaan dus uit posten, gesloten bij de cliënten der tussenpersonen en wanneer de betrokken tussenpersoon te eniger tijd de aldus opgebouwde portefeuille wenst over te dragen dan zal het hem volkomen vrij moeten staan, om te bepalen aan wie hij de belangen van zijn cliënten wenst over te dragen, zonder dat hij hierbij de toestemming van de betrokken Directie behoeft.

Ten einde echter ook de belangen der verzekeraars voldoende te waarborgen, zal de door de betrokken tussenpersoon gekozen opvolger moeten voldoen aan redelijk te stellen eisen van morele en financiële betrouwbaarheid, terwijl hij daarnaast uiteraard zal dienen te voldoen aan eventueel op het tijdstip der overdracht geldende wettelijke bepalingen met betrekking tot vakbekwaamheid, enz.

Op deze wijze zal, zo meenden deze leden te moeten concluderen, er een regeling worden verkregen, welke rekening houdt zowel met de belangen van de maatschappijen als met die van de tussenpersonen, zonder dat daarbij het beschikkingsrecht over de vruchten van de arbeid van de zelfstandige tussenpersoon te veel wordt beperkt.

Alle leden, hiervóór aan het woord, zouden nopens de gedane suggesties gaarne de opvatting der Regering vernemen.

Artikelen

Artikel 1. Vele leden waren van oordeel, dat het instituut van de z.g. *subagenten* geheel behoort te verdwijnen. Andere leden zouden het op prijs stellen ten deze het oordeel van de Minister te mogen vernemen.

Vrij algemeen was men voorts van mening, dat het hier ingevoerde begrip *verzekerde* tot verwarring zal leiden. In deze wet toch wordt met de uitdrukking *verzekerde* kennelijk bedoeld degene, die in de levensverzekering verzekeringnemer wordt genoemd. In die verzekeringstak wordt onder *verzekerde* gemeenlijk verstaan, degene van wiens leven of sterven het recht op uitkering en de premiebetaling afhankelijk zijn. Het ware daarom duidelijker om van verzekeringnemer of contractant te gewagen, terwijl in de nadere omschrijving het feitelijk element „de verzekeringsovereenkomst voor zijn rekening nemen” niet ware op te nemen, omdat zulks mede tot verwarring zal leiden. In de omschrijving van *verzekerde* ware voorts de uitdrukking „als wel” te vervangen door een andere, zodat de zin loopt.

Wetstechnisch zou het een verbetering zijn, wanneer men in de aanhef van dit artikel het begrip *persoon* — iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, alsmede iedere geen rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap of andere vereniging van personen — voorop liet gaan, waardoor overbodige herhalingen zouden worden voorkomen.

Wanneer ten slotte de volksverzekering buiten het kader der wet zou blijven, schijnt het juist in de laatste omschrijving tussen „waarbij” en „een kapitaal” het woord: *uitsluitend* in te voegen.

Artikel 2, lid 2. Vele leden gaven in overweging de woorden „of als aandeelhouder” te schrappen. De bedoeling van het hier bepaalde is de onafhankelijkheid van Directie en personeel van het Registratiebureau te waarborgen. Daarbij schijnt echter niet voldoende acht geslagen op het feit, dat men met een niet al te groot kapitaal enig aandeelhouder en dus praktisch eigenaar kan zijn van een behoorlijke verzekeringsmaatschappij, ook al omdat lang niet alle aandelen volgestort behoeven te zijn.

Artikel 3, lid 1. Vrij algemeen was men — gelijk hierboven in den brede werd betoogd — van oordeel, dat de woorden „niet van toepassing op de volksverzekering; zij is voorts”, uit de wet dienen te worden geschrapt. Mocht het wenselijk blijken zekere vormen van volksverzekering — met name die, waarbij het z.g. incasso-probleem een rol speelt — uit te sluiten, dan opent dit lid daartoe alle mogelijkheid.

Voorts behoort naar het oordeel van vele leden de niet-toepasselijkverklaring op een bepaalde verzekeringsvorm ex lid 1 wettelijk gebonden te worden aan het advies der in artikel 2, lid 5, bedoelde commissie.

Lid 2. Voor zeer vele leden is deze bepaling slechts dan aanvaardbaar, wanneer het minimumsalaris zo hoog wordt gesteld, dat daardoor uitsluitend de zeer hoog geplaatste employé's worden vrijgesteld van registratieplicht, terwijl deze vrijstelling slechts zou mogen gelden *voor zover* zij bemiddelen in verzekeringen, die door het bedrijf, waaraan zij verbonden zijn, worden afgesloten. Deze leden wilden overigens niet nalaten hierbij op te merken, dat een salariseis geen waarborg voor vakbekwaamheid biedt. Veelal toch worden de hogere en hoogst geremunereerde functionarissen in het verzekeringsbedrijf aangesteld op grond van hun organisatorische, en juridische gaven en vanwege hun verkooptalent. Vóór de uitlokking van de algemene maatregel, waarvan hier sprake is, ware voorts de hogerbepaalde Commissie van Advies te horen.

Met *principaal* wordt in dit geval, gelijk ook in het volgende lid: kennelijk werkgever bedoeld; het schijnt dan ook juist in de wet van werkgever te gewagen.

Verschillende leden zouden dit lid als volgt willen lezen: „Behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid van artikel 14 en in artikel 16 is deze wet niet van toepassing op de hogere employé's in het verzekeringsbedrijf, zoals directeurs van bijkantoren en daarmee gelijk te stellen personen.”

Lid 3. Zeer vele leden waren van oordeel, dat het in-vaste-dienst-zijn lang niet altijd een voldoen aan zekere bekwaamheidseisen inhoudt. Naar hun opvatting zou wat dit betreft dit lid dan ook gevoelig kunnen vervallen. Overigens wilden zij wijzen op de wel zeer merkwaardige constructie van het hier voorgestelde: de bedoeling is de registratieplicht wel te handhaven, doch te verleggen naar de *principaal*. Verder in het voorstel komen formele bepalingen omtrent inschrijving, enz. voor, doch nergens blijkt, dat zulks door een derde, in casu de *principaal*, zou kunnen geschieden.

Lid 4. Verwezen zij naar het opgemerkte bij het vorige lid.

Artikel 4. Verscheidene leden achtten de volgende redactie meer in overeenstemming met de doeleinden van het ontwerp:

„1. Het is aan verzekeraars verboden als tussenpersoon aan te stellen, dan wel te doen aanstellen personen, die in een ander beroep of bedrijf werkzaam zijn, of een ambt of betrekking bekleden, waarin zij hun hoofdbestaan vinden.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kan, gehoord de in artikel 2, lid 5, bedoelde commissie, worden vastgesteld:

a. welke bedrijven, beroepen, ambten of betrekkingen verenigbaar zijn met het beroep van tussenpersoon;

b. aan welke personen, die werkzaam zijn in een beroep of bedrijf, dan wel een ambt of betrekking bekleeden, als in lid 1 bedoeld, het is toegestaan om als bona fide gelegenheidsagent op te treden.

3. Het is verboden als tussenpersoon op te treden, tenzij men:

a. als makelaar in assurantiën of als assurantiebezorger is ingeschreven in ... register A;

b. als assurantieberoepsagent is ingeschreven in ... register B;

c. als bona fide gelegenheidsagent is ingeschreven in ... register C, al welke registers gehouden worden bij het Registratiebureau. Deze registers zijn openbaar.

4. Het is verboden bemiddeling te verlenen tot het sluiten van z.g. volksverzekeringen, tenzij men is ingeschreven in de registers A of B.

5. = lid 3 van het voorstel."

De overneming van deze redactie zou mede een overeenkomstige wijziging, alsmede schrapping van een aantal andere artikelen of leden van artikelen van het voorstel met zich medebrengen.

Artikel 5, lid 1. Aan zeer vele leden was het opgevallen, dat in artikel 9 redenen tot doorhaling worden genoemd, die volgens het hier voorgestelde geen beletsel tot inschrijving vormen. Deze merkwaardige discrepantie ware weg te nemen. Overigens was men algemeen van oordeel, dat het juist is de onverenigbare beroepen, gelijk voorgesteld, bij algemene maatregel van bestuur, zij het na het inwinnen van het advies der commissie bedoeld in artikel 2, lid 5, vast te leggen.

In het algemeen werd er voorts met betrekking tot het hier en het in artikel 9 voorgestelde op gewezen, dat in het voorstel node bepalingen worden gemist, die ontduiking van de wet krachtig tegen gaan; bij de voorgestelde tekst is het b.v. mogelijk, dat een gelegenheidsagent, employé van een schadeverzekeringsmaatschappij, die de buitenlandse relaties van zijn werkgever aanboort, posten bij buitenlandse maatschappijen onderbrengt.

Littera b. Er werd voor gepleit na „stand” in te voegen: van het verzekeringsbedrijf of die. Andere leden zouden voor „stand”: groep willen lezen. Wordt de hiervoór bepleite invoeging overgenomen, dan schijnt het juist de woorden „van de stand” te laten vervallen.

Lid 2. Verwezen wordt naar het hieromtrent hierboven opgemerkte.

Lid 4. Naast de eis van een minimumaantal tot stand gebrachte verzekeringen dienen, aldus vele leden, ook aan de ingeschrevenen in register C eisen van vakbekwaamheid te worden gesteld, zij het, dat deze lager kunnen zijn dan die voor toelating tot de registers A of B. Ter bescherming van de belangen van het publiek schijnt dit noodzakelijk, want slechts bij het tot stand komen van een deel der verzekeringsovereenkomsten zal van inspecteurshulp gebruik gemaakt kunnen worden, en dit geldt dan nog slechts uitsluitend voor het afsluiten van een verzekering. Bij de z.g. „nazorg”, een zeker even belangrijk deel van het werk van de bemiddelaar, alsmede bij de schaderegeling, zal van deze hulp in het geheel geen sprake zijn. Bovendien blijkt, naar de mening van deze leden, uit de praktijk, dat deze inspecteurs in vrij veel gevallen niet voldoende deskundig zijn, terwijl zij, uit hoofde van hun functie, in de eerste plaats opkomen voor de belangen van de maatschappij, welke belangen veelal niet parallel lopen met die van de verzekeringnemer. Ten slotte geeft deze bepaling geen waarborg tegen het misbruik, dat personeel van een verzekerde (pro forma) optreedt als agent van een makelaar, assurantiebezorger of maatschappij, waar de verzekerde zijn posten onderbrengt, een misbruik, dat veelvuldig voorkomt. Deze lacune doet ook ernstig afbreuk aan het verbod van retourcommissies, in artikel 16 bedoeld.

Dit lid bepaalt, aldus vele andere leden, dat, wanneer iemand gedurende ten hoogste een jaar als adspirant-verzekeringsagent heeft gewerkt en een nader te bepalen productie heeft, hij ingeschreven kan worden als verzekeringsagent. Hier worden dus geen eisen van bekwaamheid gesteld, doch alleen het vermogen verzekeringen te verkopen. Het resultaat van deze bepaling zal zijn, dat het aantal gelegenheidsagenten bijna onverminderd kan blijven bestaan.

Er is h.i. alle aanleiding om ook voor de groep van register C vakbekwaamheidseisen te stellen.

Vele weer andere leden wilden alvorens hun mening te bepalen gaarne van de Regering vernemen, welke de grondlijnen zullen zijn van de hierbedoelde algemene maatregel van bestuur.

Vrij algemeen was men ten slotte van oordeel, dat, los nu van de wenselijkheid van het stellen van eisen van vakbekwaamheid ook voor deze groep, het voorgestelde systeem van een minimum-productie weinig gelukkig is. Het schijnt billijker de inschrijving in register C afhankelijk te stellen van een bij algemene maatregel van bestuur, gehoord de commissie van advies, vast te stellen minimum-aantal

verzekeringen, met een minimumbedrag aan courtage of provisie per verzekering, zodat mede de kwaliteit der posten een rol speelt.

Artikel 6, lid 1. Grijpt dit artikel, zo vroegen verschillende leden, niet te sterk in de continuïteit der bedrijven?

Voorts werd opgemerkt, dat het in lid 1 bedoelde verzoek toch wel schriftelijk zou dienen plaats te vinden.

Artikel 7, lid 1. Ook hier ware te bepalen, dat het verzoek tot inschrijving schriftelijk dient te geschieden. Gaarne zou men voorts nopens de gegevens en bewijsstukken, waarvan hier sprake is, nader worden ingelicht.

Lid 2. Te bepalen ware, dat, wanneer het examen met goed gevolg is afgelegd, de beslissing op het verzoek tot inschrijving alleen afwijzend mag zijn, wanneer de moraliteit van de verzoeker daar aanleiding toe zou geven.

Lid 3. Het schijnt consequent ook hier „directie” met een hoofdletter te schrijven.

Lid 4. De vraag rijst, aldus vele leden, hoe de kosten over „belanghebbenden” moeten worden verdeeld. Belanghebbenden zijn: de (aspirant)-verzekeringnemers, de tussenpersonen en de verzekeraars. Al zou men in beginsel misschien kunnen aanvaarden, dat de verzekeraars niet medebetelen in de kosten der uitvoering van deze wet, anderzijds zijn er toch vele argumenten aan te voeren om een pleidooi voor medebetaling kracht bij te zetten. Het zwaarst weegt daarbij de overweging, dat ook de verzekeraars groot belang hebben bij een behoorlijke regeling der assurantiebemiddeling en daardoor bij een verhoging van het aanzien van de bemiddelaar. Over de wijze van medebetaling waren de opvattingen der Kamer intussen verdeeld.

Zeer vele leden zouden zich kunnen voorstellen, dat de verzekeraars, die vanzelfsprekend in de in artikel 2, lid 5, bedoelde commissie zitting erlangen, hun aandeel bijdragen; andere leden zouden het niet onjuist vinden, wanneer de verzekeraars alle lasten op zich zouden nemen, terwijl weer andere leden een tussenweg wilden bewandelen en wel in die vorm, dat de assuradeuren gedurende enige jaren medebetelen. Zij dachten daarbij aan het in de Verenigde Staten van Noord-Amerika bestaande licentiesysteem, waarvan o.a. sprake is in een publicatie in de „Verenigde Verzekeringpers” van 21 November 1947.

Artikel 8. Onder verwijzing naar het bij de algemene beschouwingen daaromtrent opgemerkte herhaalden vrijwel alle leden der Kamer hun bezwaren tegen het niet openbaar zijn van de registers C en D. Een deel dezer leden zou zich om praktische redenen nog wel met de niet-openbaarheid van het register D kunnen verenigen.

Naar aanleiding van het voorgestelde in lid 2 werd gevraagd, welke precies de strekking is van het afzonderlijk in te stellen „Centraal Register”.

Artikel 9, lid 1. Bij de gronden tot doorhaling schijnen weggelaten de surséance van betaling en het aanbieden van een onderhands akkoord; dit schaadt toch zonder twiifel de „stand” van de tussenpersonen, waarvan in artikel 5 gewaagd wordt.

Lid 3. Artikel 6 geeft, aldus werd opgemerkt, een regeling ten behoeve van belanghebbenden bij het wegvallen van een tussenpersoon, die natuurlijk persoon is. Een overeenkomstige regeling voor de figuren, dat de tussenpersoon is een rechtspersoon of een geen rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap of andere vereniging van personen, ontbreekt voor vele gevallen: de leden van een vennootschap onder firma of de directeuren ener N.V., aan wier persoon de inschrijving in het register gebonden is, komen om bij een auto-ongeval; automatisch wordt dan de naam van de firma of N.V. in de registers geschrapt; voor de continuïteit van het bedrijf is dit ongewenst, vooral wanneer eventuele opvolgers nog in opleiding zijn. Daarom ware de eerste zinsnede als volgt te lezen:

„De Directie is bevoegd op grond van bijzondere omstandigheden de doorhaling bedoeld in het eerste en tweede lid op door haar te stellen voorwaarden gedurende een door haar te bepalen tijd op te schorten.”

Artikel 10, lid 1. Hier wordt, aldus vele leden, voorgesteld te bepalen, dat eens per 5 jaar in het C-register zullen worden doorgehaald de namen van die personen, die gedurende het laatste kalenderjaar het in artikel 5, sub 4, bedoelde minimum-aantal posten niet hebben gesloten. Zij achtten de praktische betekenis van dit artikel vrijwel nihil, omdat het al heel gemakkelijk is een agent, die het vereiste aantal posten niet haalt, door een maatschappij-inspecteur te doen „inschakelen”.

Ten einde te voorkomen, dat een verzekeringsagent 4 jaar niets presteert en alleen het vijfde jaar enkele postjes afsluit om aldus zijn recht op inschrijving te handhaven, ware, aldus betoogden vele andere leden, te bepalen, dat doorhaling plaats vindt zowel wanneer gedurende het laatste kalenderjaar als gemiddeld

gedurende de gehele periode het minimum-aantal verzekeringen niet werd bereikt.

Afgezien van het vorenstaande, is het gedurende 5 jaar meeslepen in een register van personen, die te hooi en te gras een postje afsluiten, onwenselijk. Deze termijn zal moeten worden ingekrompen tot 3 jaar. Bovendien zal paal en perk gesteld moeten worden aan de mogelijkheid tot hernieuwde inschrijving in register D. Naar de mening dezer leden zal bepaald moeten worden, dat hernieuwde inschrijving slechts éénmaal mogelijk is en wel nadat ten minste drie jaar zijn verlopen na de schrapping uit register C. Het is onwenselijk, dat zij, die min of meer mislukt zijn in de assurantie-acquisitie, gelegenheid krijgen hun pogingen steeds weer te herhalen en daarbij uit de aard der zaak steeds op de markt komen in tijden, dat zulks de bona fide tussenpersonen het meeste schade brengt.

Vele leden zouden ten slotte gaarne vernemen wat er geschiedt met de portefeuilles van de verzekeringsagenten, wier namen in register C worden doorgehaald. Indien deze door de maatschappij worden beheerd, zijn de belangen van de cliënt niet voldoende gewaarborgd. Deze portefeuilles dienen h.i. dan ook verkocht te worden aan één der ingeschrevenen in de registers A, B of C. Mede om deze reden zou naar de mening dezer leden register C openbaar moeten zijn.

Lid 2. Naar de opvatting van verschillende leden zou dit lid beter kunnen luiden:

„De Directie is bevoegd op grond van bijzondere omstandigheden een schrapping uit te stellen of achterwege te laten.”, daar het wel niet de bedoeling zal zijn aan de Directie toe te staan het gehele onderzoek achterwege te laten.

Artikel 11, lid 3. Door enkele leden werd geïnformeerd naar de wijze van bekendmaking en de betekenis van de term: onverwijld.

Aansluitend hieraan werd van andere zijde opgemerkt, dat volgens het bepaalde in artikel 25, lid 2, de Directie verplicht is van de doorhaling van de naam van een gevolmachtigd agent kennis te geven door publicatie in de *Nederlandse Staatscourant*. Ten deze ware uniformiteit te betrachten.

Artikel 12, lid 1. Dit is, aldus vele leden, een der punten in het voorstel, waaruit duidelijk blijkt, hoever de Overheidsbemoeiing wel gaat.

Littera a. Het schijnt juist de woorden: „of daarin wens te worden ingeschreven” te laten vervallen, dan wel deze zinsnede te vervangen door: of een verzoek gedaan hebben daarin te worden ingeschreven.

Artikel 13, lid 1. Gevraagd werd of het hier gestelde verbod ook inhoudt het verbod van het voeren van andere titels dan waarvan de wet gewaagt. Daarbij werd gedacht aan iemand, die op grond van de overgangsbepalingen b.v. in register B is ingeschreven, doch die beëdigd is tot makelaar in assurantiën, en die derhalve de titel „erkend assurantie-agent” moet voeren, al heeft zijn beëdiging daartoe reeds plaats gehad lang vóór het in werking treden dezer wet.

Leden 2 en 3. De woorden „dan wel t/m Register D” aan het slot kunnen gevoelig vervallen.

Lid 4. Verschillende leden zouden de volgende redactie prefereren: „De in het tweede en derde lid van dit artikel bedoelde opgaven, gelden voor derden te goeder trouw als bewijs van inschrijving”, omdat op deze wijze de beoogde bescherming van assuradeuren, die te goeder trouw menen met een ingeschreven tussenpersoon te handelen, bereikt wordt, zonder dat deze bescherming ook wordt verleend aan anderen, die daarvan profiteren, doordat de eis omtrent tegenbewijs te streng is.

Artikel 14, lid 1. De vaststelling van provisiemaxima behoort, aldus betoogden vele leden, thuis bij de Directie van de Prijsbeheersing en zij is in dit ontwerp van wet niet op haar plaats. Hier toch wordt afgeweken van de gang van zaken in alle andere bedrijfstakken, zonder dat daarvoor gronden aanwezig schijnen te zijn. De misstanden op het gebied van provisie-uitkering vonden plaats op het terrein der gelegenheidsbemiddelaars en zij zullen met het beperken van deze groep verminderen. Indien men wil vasthouden aan een gedifferentieerde provisieregeling voor de ingeschrevenen in de registers A en B enerzijds en de ingeschrevenen in register C anderzijds — deze differentiatie is reeds in de praktijk ontstaan —, zou kunnen worden volstaan met het vaststellen van maxima voor laatstgenoemde categorie. Ten slotte zij opgemerkt, dat een prijsvaststelling als onderdeel van een schaarste-economie aanvaardbaar en veelal zelfs noodzakelijk kan zijn. Toegepast op de assurantiebemiddeling echter, oefent zij een volkomen overbodige dwang uit, die door de bedrijfsresultaten niet wordt gewettigd.

Sommige leden zouden bezwaar tegen het hier voorgestelde hebben, wanneer de differentiatie, welke hier wordt voorgesteld, in het levensverzekeringsbedrijf ook zou gelden voor de incassoprovisie.

Gevraagd werd van andere zijde of het wel juist is voor te schrijven, dat de maximumprovisie voor de verzekeringsagenten lager moet worden gesteld dan die voor de makelaars in assurantiën, enz. Een van de ernstige misstanden in het bedrijf wordt gevormd door de zeer hoge beloningen, die sommige grote makelaars genieten en die niet in verhouding staan tot de maatschappelijke betekenis van hun functie, zulks ten gevolge van het feit, dat grote posten uitzonderlijk hoge provisies kunnen opleveren.

Ook schijnt het juist vóór de vaststelling der regelen, hierbedoeld, de Commissie van Advies te raadplegen.

Lid 3. Het schijnt wetstechnisch juist te lezen:

„In de door Onze Ministers te stellen regelen, kan worden bepaald dat de Directie in bijzondere gevallen, indien het bedrijfsbelang dit vordert, hogere maxima kan toestaan,” en zulks omdat de voorgestelde tekst de bedoeling onzuiver weergeeft, zo zelfs, dat de Directie aan de Ministers dispensatie van de vaststelling van regels zou kunnen geven.

Voor de hier te verlenen dispensatie ware wederom, naar de mening van vele leden, de in artikel 2, lid 5, bedoelde commissie in te schakelen.

Lid 4. Verschillende leden zouden dit lid geschrapt willen zien.

Artikel 15, lid 2. Het werd door vele leden juist geacht de woorden: „en B,” te laten vervallen, omdat de erkende assurantie-agenten geen apparaat hebben om de hierbedoelde service aan hun verzekeringsnemers te verlenen.

Artikel 16, lid 1. De redactie sluit een der grootste misstanden in het bedrijf, nl. het afstaan van courtage of provisie aan anderen dan verzekeringsnemers of anderzins belanghebbenden, niet uit. Te dien einde is het naar de mening van zeer vele leden nodig lid 1 na „gesloten verzekeringen” aan te vullen met de woorden: of aan een natuurlijke of rechtspersoon, die geen tussenpersoon is.

Lid 2. Een van de voluit toe te juichen voorgestelde bepalingen in dit wetsontwerp is naar het algemeen oordeel die, welke provisieafstand verbiedt. In vele gevallen kan men dispensatiemogelijkheid van een verbodsbepaling verdedigen, maar waarom nu in dit lid de mogelijkheid tot dispensatie van het provisie-afstandsverbod moet worden geschapen, zal moeilijk duidelijk te maken zijn. Elke provisieafstand is uit den boze, ook daar, waar dit misbruik usance is geworden. Dit lid ware daarom te schrappen.

VI. Van de rechtspositie van tussenpersonen. Algemeen. In hoofdstuk VI wordt naar de mening van vele leden onvoldoende rekening gehouden met de positie der makelaars in assurantiën en assurantiebezorgers. Zij hebben geen enkele vaste binding aan bepaalde verzekeraars, maar betrekken naar eigen inzicht op elke individuele post één of meer verzekeraars, die zij ook naar eigen inzicht vervangen. Het binden aan de goedkeuring van assuradeuren van het recht van overdracht hunner portefeuille, toezicht van assuradeuren op het beheer hunner portefeuille, recht van assuradeuren tot aan zich trekken van het beheer van portefeuilles schijnen te hunnen aanzien dan ook misplaatst. De Memorie van Toelichting houdt hiermede slechts gedeeltelijk rekening door artikel 19 van regelend recht te verklaren. Afgezien van het feit, dat de bewoordingen van de laatste zinsnede van artikel 19, lid 1, in tegenstelling daarmee duidelijk van dwingend recht zijn, is het regelend karakter van artikel 18, lid 2, ten aanzien van het goedvinden van verzekeraars nergens vastgelegd.

Het schijnt daarom juist aan de artikelen 18 en 19 een 4de lid toe te voegen, ongeveer van deze inhoud:

„Het bepaalde in dit artikel heeft geen betrekking op degene, die als makelaar in assurantiën of als assurantiebezorger in register A is ingeschreven.”

Artikel 17, lid 2. De bewoordingen: het agentschap van een andere tussenpersoon doen merkwaardig aan. Bedoeld zal zijn: de portefeuille, enz. Hetzelfde geldt ten aanzien van lid 3.

Lid 3. Vele leden wensten er op te wijzen, dat de hier voorgestelde overboekingsregeling slechts juist is voor wat betreft het recht op courtage of provisie, doch onjuist, wanneer zij bedoelt de behandelings van alles, wat zich bij een lopende verzekering kan voordoen, te doen blijven bij degene, die als tussenpersoon bij de sluiting of laatste continuatie is opgetreden. Door na „overschrijving” de woorden: „alleen wat de aanspraak op de lopende provisie aangaat” in te lassen, wordt een juistere redactie bereikt.

Gevraagd werd voorts wat wordt verstaan onder een „verzekeringjaar”. Ook ware naar de mening van vele leden de slotzin: „De verzekeraar t/m te brengen” te lezen: Het is de verzekeraar in dit geval verboden de tussenpersoon, naar wiens agentschap, enz..... De kosten van het overboeken van het ene agentschap naar het andere zijn zo minimaal, dat het onredelijk moet worden genoemd de mogelijkheid te scheppen, dat de tussenpersoon, die van de over-

schrijving ten nadele van een andere tussenpersoon profiteert, een vergoeding in rekening wordt gebracht door de verzekeraar.

Op de bezwaren, die dit artikel oplevert met betrekking tot de agenten, die belast zijn met de wekelijkse of maandelijksse incasso van premieën voor kleine kapitaalverzekeringen, werd hierboven reeds gewezen. Gedacht moge hierbij tevens worden aan het geval, dat de verzekerden verhuizen naar een andere gemeente of naar het rayon van een andere agent.

Lid 2. Er is, aldus vele leden, alle aanleiding de woorden „of zich schuldig maakt t/m verplichtingen” aan het einde van de eerste zin, te laten vervallen.

Voorts ware naar de mening van andere leden vast te leggen, dat onder beheersverwaarlozing niet wordt gerekend te behoren het teruglopen van de productiviteit van de betrokkene.

Artikel 20. Is het woord verzekeraar hier wel ten rechte gebruikt?

Artikel 21, lid 4. Na agenten ware duidelijkheidshalve in te voegen: „waaronder begrepen zij, die een ondervolmacht hebben en”.

Vele leden achtten de hier geopende uitzonderingsmogelijkheid te beperkt. Ook in de provincie bestaan vele gelijkwaardige volmachten, ten aanzien van het deponeren waarvan eventueel ware voor te schrijven het reeds lang bestaande beursgebruik te volgen. De tekst van dit lid zou dan ook huns inziens gevoeglijk kunnen luiden:

„Van de bepalingen, vervat in de artikelen 22 tot en met 28 en van artikel 39, zal de Directie onder door haar te stellen voorwaarden ontheffing verlenen ten behoeve van gevolmachtigde agenten, wier volmachten op de gebruikelijke wijze te Amsterdam, Rotterdam of 's-Gravenhage zijn gedeponeed.”

Vele andere leden merkten in verband hiermede op, dat men de gevolmachtigde agent oorspronkelijk uitsluitend ter beurze te Amsterdam en te Rotterdam kende. Hij trad en treedt daar op als verzekeraar, tot wien de makelaars en de assurantiebezorgers zich wenden voor de dekking van de door hen aangeboden risico's. De bevoegdheid van de gevolmachtigde agent, om deze risico's te tekenen en de daaropvolgende schaden te regelen, steunt op een hem door zijn principaal (de verzekeringmaatschappij) verstrekte volmacht, welke wordt gedeponeed voor Amsterdam bij de Firma De Vos & Zn. en voor Rotterdam bij de Firma R. Mees & Zoonen. De officiële volmacht behelst geen enkele beperking, zodat de verzekeringmaatschappij zich tegenover derden nimmer op de onbevoegdheid van de gevolmachtigde kan beroepen.

Wat de interne verhouding tussen de gevolmachtigde en de verzekeringmaatschappij betreft, ontvangt de eerstgenoemde van laatstgenoemde als regel een instructie, waarin is vastgelegd, welke risico's de gevolmachtigde wel en welke hij niet mag tekenen, terwijl daarin voorts de maxima (maximaal te verzekeren bedragen) zijn vastgesteld, tot waartoe hij deze risico's mag tekenen.

In de latere jaren is de figuur van de gevolmachtigde agent ook in de provincie verschenen. Weinigen dezer provinciale gevolmachtigden zijn echter met die ter beurze te vergelijken. In de meeste gevallen tekenen deze gevolmachtigden enkel en alleen de risico's, die zij zelf als tussenpersoon hebben geacquireerd. Formeel zijn de volmachten van deze agenten gelijklopend aan die van de gevolmachtigden ter beurze. In feite echter zijn de meeste dezer volmachten door middel van de interne instructie uitgehold, bij voorbeeld doordat de gevolmachtigde de verplichting is opgelegd elke post vóór acceptatie aan zijn principaal voor te leggen, die bovendien als regel zelf de polis opmaakt, doch haar enkel door de gevolmachtigde laat ondertekenen.

Dergelijke volmachten zijn slechts schijnvolmachten, doch met dit voor de agent belangrijke sequeel, dat hij boven de normale agentenprovisie nog een tekenprovisie ontvangt. In de concurrentie tussen de maatschappijen is de z.g. provinciale volmacht een middel geworden, om aan een tussenpersoon een hogere dan de normale provisie te kunnen geven en daardoor de agent als tussenpersoon sterker aan zich te binden. Met dat al spreekt het vanzelf, dat het instituut van de gevolmachtigde agenten langs deze weg volkomen is gedenatureerd en gezien de omvang, die dit in de provincie heeft aangegonnen, moet hier van een mistoestand worden gesproken. Ter opheffing nu van deze mistoestand dienen de voorgestelde bepalingen van Hoofdstuk VII van het Ontwerp, welke voorschrijven in de eerste plaats, dat niet alleen de volmachten, doch ook de interne instructies bij het Registratie-Bureau moeten worden gedeponeed en voorts, dat de tekeningsbevoegdheid van de gevolmachtigden bij die interne instructies niet verder mag worden beperkt dan bij algemene maatregel van bestuur zal worden vastgesteld.

Te gelijker tijd wordt op deze wijze voorkomen, dat in de toekomst door het geven van schijnvolmachten zou worden ontboden de in artikel 14 bedoelde maximering van de assurantieprovisie, een

maximering, welke zozeer gewenst is om het steeds verder opdrijven van de provisie tegen te gaan.

Het is dus zeker niet de bedoeling, het afgeven van volmachten in de provincie te verbieden of onmogelijk te maken, wel echter om de uitwassen weg te nemen. Reeds werd opgemerkt, dat de volmachten bij het Registratie-Bureau moeten worden gedeponeed, dit in afwijking van de usance, dat zij gedeponeed worden hetzij bij de Firma De Vos & Zn. te Amsterdam, hetzij bij de Firma R. Mees & Zoonen te Rotterdam. Het is louter ter tegemoetkoming aan de beurzen, waar de mistoestanden, welke hierboven met betrekking tot de provincie werden gesignaleerd, niet bestaan, dat in het 4e lid van art. 21 is bepaald, dat van deze deponeringsplicht ontheffing kan worden verleend ten behoeve van de gevolmachtigde agenten, die regelmatig het verzekeringsbedrijf uitoefenen ter beurze te Amsterdam of Rotterdam. Hierdoor is de mogelijkheid geopend tot handhaving van de usance, dat de beursvolmachten gedeponeed worden bij de Firma De Vos & Zn. resp. bij de Firma R. Mees & Zoonen en zulks terecht, omdat de gehele regeling volgens Hoofdstuk VII van het Ontwerp overbodig zou zijn geweest, indien niet juist in de provincie de toestand was ontstaan, die hierboven als een mistoestand werd gesignaleerd.

Deze leden konden zich dan ook met Hoofdstuk VII van het ontwerp geheel verenigen.

Artikel 22, lid 2. De hierbedoelde doorhaling wordt in artikel 25, lid 2, geregeld. Het woord kan hier dus gevoeglijk vervallen. Wel verdient het overweging na „onverwijld” in te voegen: in de *Nederlandse Staatscourant*.

Artikel 23, lid 1, littera c. Er werd op gewezen dat het, waar er tussen een gevolmachtigde agent, die in het spraakgebruik „assurateur” heet, en de assurantiemakelaars en assurantiebezorgers een principieel verschil in werkzaamheid bestaat, vreemd aandoet, dat de eerste blijkens lid 1, littera c, toch in het register, voor de laatsten bestemd, moet zijn ingeschreven. Het zou derhalve juist zijn dit artikel, lid 1, littera c, als volgt te redigeren:

„dat de gevolmachtigde agent voldoet aan bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen eisen ter waarborging van een vakkundige uitoefening van het verzekeringsbedrijf, welke eisen als minimum dienen te bevatten de volgens artikel 5, lid 2, vast te stellen eisen voor inschrijving in het register A.”

Artikel 26, lid 3. Het ware juist te bepalen, dat de volmacht tegenover derden te goeder trouw als bestaande blijft aangemerkt, zolang de doorhaling niet openbaargemaakt is.

Lid 4. Door verschillende leden werd de volgende redactie-wijziging aanbevolen:

„In de gevallen, waarin de naam van een gevolmachtigde agent, al dan niet na herroeping van zijn volmacht in het in artikel 22 bedoelde register is doorgedaald, heeft de verzekeraar de verplichting een ingezetene met het beheer en de afwikkeling der betrokken portefeuille te belasten, hetzij dat deze is de agent wiens volmacht is ingetrokken, hetzij een derde. Voorzover de verzekeraar zelf ingezetene is, kan hij ook zelf voor dat beheer en die afwikkeling zorgen.”

Artikel 38, lid 2. Waar vaststaat, dat een verzekeringsovereenkomst nimmer beïnvloed kan worden door het opstellen van een afspraak nopens provisie-afstand, werkt de opneming van dit lid onduidelijk en zelfs verwarrend.

Artikel 42, lid 3. Algemeen was men van oordeel, dat de wet een onjuiste naam draagt. Gesproken zou moeten worden van „Wet Assurantiebedrijfsbedrijf”.

Met betrekking tot de redactie van het wetsontwerp werd er nog op gewezen, dat het systeem, om de genummerde leden van een artikel weer in alinea's te doen uiteenvallen, ongebruikelijk, maar in de praktijk bovendien uiterst lastig is. Wil men de voorgestelde afzonderlijke alinea's handhaven, dan dient een vernummering van de leden plaats te vinden. Wil men de nummering van de leden handhaven, dan zal de tekst van elk lid moeten doorlopen.

Aldus vastgesteld 13 April 1949.

VAN DER ZAAL
KROL
BACHG
HOFSTRA
HOOGCARSPHEL
CORNELISSEN
JANSSEN.